

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 2 korona.
 Három hónapra ..... 1 korona.
 VIDEKEN:
 Egy évre ..... 2 1/2 korona.
 Három hónapra ..... 1 1/2 korona.
 HIRDELTESEK:
 Helyi hirdetések ..... 10 fillér.
 Külföldi hirdetések ..... 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 107.
 KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Péntek, október 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Hódítás a megyében.
- A város kölcsöne.
- Pereg a dob...
- A galáns bérkocsis.
- A tisztviselők drágasági pótléka.
- Urlasszonyok veszedelme.
- Tömeges angyalcsinálás.
- Ha a rendőr udvarol.
- Tárca: Ebéd után. Irta: H. Szederkényi Anikó.

Hódítás a megyében.

Arad, október 24

Aradmegyében a magyarság ma nagy, váratlan győzelmet aratott a román nemzetiségi párt jelöltjein. A kerületek tulajnyomó részében változatlanul győzött a magyar hivatalos lista; néhány kerületben paktumot kötöttek; néhol alig egy jelöltet tudott többséghez juttatni a nemzetiségi párt; alig három-négy kerületben tudott a nemzetiségi szavazó-jegy diadal-maskodni.

A képviselő-választások idején szenvedett vereség után — amikor a nemzetiségek három kerületet szereztek, — mindenestre örvendetes jelenség ez. De azért kár lenne, ha egészen a diadal fölött való ujjongásnak engednők át magunkat. Egyfelől ellenkeznék ez a győzők lojalitásával, amely a nemzetiségi párttal szemben is kötelez; másfelől pedig érdemes azokkal a jelenségekkel foglalkozni, amelyek a megyebizottsági választások mai eredményét kísérték, s jó részben azok okozói voltak.

A nemzetiségi párt részéről azt panaszozzák, hogy vereségüket a közigazgatási hatóságok legdurvább terrorizmusa szülte. A magunk részéről a terrorizmust, az erőszaknak választási célokra való alkalmazását akkor is elítéljük, ha a magyarság érdekében történik; de ez alkalommal, őszintén szólva, nem tudunk benne hinni. Nincs kizárva, hogy egyik-másik jegyzőt, hivatalnokot a választások heve tul vitt az objektivitás határán; de ilyen általános, egyöntetű győzelmet maga a terrorizmus nem tud megteremteni. Hiszen, ha a közigazgatási terrorizmus olyan mindenható tudna lenni, az sem eshetett volna meg, hogy az országgyűlési képviselő-választásoknál a nemzetiségi párt három kerületet hódítson. S azt meg bajos lenne bizonyítani, hogy a közigazgatás akkor nem merete volna tenni, amit most megtehetett.

Kissé mélyebben nézve a dolgok fenekére, a nemzetiségi párt egész másnak köszönheti a mai balsikereket. A győzelmesen előrenyomuló nemzetiségi pártot az a sors érte, mint a hatalomra jutott koalíciót. Minden ambíció, törtetés, hiúság és önérdek az ő szekerére kívánczik, hogy kielégítést nyerjen. A nemzetiségi párt hivatalos jelölt-listája tele volt ifju ügyvédekkel, ifju papokkal, ifju tanítókkal, akik mind az egyéni érvényesülést keresték a megyebizottsági tagság által. A legkevesebb volt a helyi jelölt, a kerületben tekintélyt vezető gazda, vagy más ember, akinek, a mint választási műszóval szokták mondani, a kerületben gyökere van.

Es a tulsok önérdekkel, az egyéni érvényesülés vágyaival megrakott szekér nem jutott célhoz; megelőzte a magyaroké, a mely ez alkalommal ügyesebb taktikával szemelte ki a jelöltjeit, mint amaz. Emellett valószínű, hogy a szervezetségükben való elbizakodás is elősegítette a kudarcot. Mindezeknek sokkal több része van a mai eredményben, mint — ha csakugyan volt rá eset, — a hatóságok presziójának.

Az acél a kovácsolás révén keményedik; a megyebeli magyarságnak is vereségre volt szüksége, hogy uj erőre kapjon. A képviselő-választások leverő eredménye nélkül talán a megyebizottsági választások se értek volna ilyen sikert; de így a magyarság összefogott, erkölcsi erejéből és értékéből semmit se hagyott kihasználatlanul és ez az elbizakodott ellenféllel szemben célhoz is vezetett. Most azután a másik véglet ne következék be; az, hogy a képviselő-választások idején megint a magyarokat tegye elpuhultá a hatalom önérzete.

A megyebizottság működésére nézve természetesen nem közömbös, hogy nagyobb, vagy kisebb román nemzetiségi párt fejt ki benne akciót. De végső eredményében nagy jelentősége ennek sincsen. Olyan nagyra nem növekedhetett volna a román nemzetiségi párt, hogy a törvényhatóságot a nagy kérdésekben majorizálhatná, s olyan kicsivé így se apadt le, hogy a román beszédek kivesznének a közgyűlési teremből. Mindenesetre kisebb sulya van a támadásoknak, ha az kisebb,

Ebéd után.

Irta: Haraszthy-Szederkényi Anikó.

— Ugyan kérem, hagyja már abba. Én igazán nem értem önt.
 Házasságunk óta eddig még minden nap mondtam önnek kétszer, hogy ne vágja és szivja a fogát. És ezt mondom már két esztendő óta. Tehát már megmondtam ezernégyezer hatvanszor. No, hát ennyi mondásból már egy majom is megtanulta volna.
 — Ugyan kérlek, mérsékelj magadat. Be látom, hogy ideges vagy, de ez nem jogosít föl arra, hogy gorombáskodj velem. Vannak dolgok, amit meg kell tenni, különben belebetegszünk. Így vagyok én ezzel a szokásommal.
 — Én ezt nem tűröm. Én ebbe belebolondulok. Ha ez tovább így tart, akkor a Lipótmezőn végzem dicső pályafutásomat. Inkább verj meg naponta kétszer, de ezt nem tűröm. Érted, nem akarom, hagyd abba!
 — Nem!
 — Akkor itt hagyom az asztalt.
 — Tessék.
 — Azért sem. Nem fog engem utálatos szokásaival az asztaltól elűldözni. Nekem épp annyi jogom van ennél az asztalnál ülni, mint önnek.
 — Lehet.
 — Biztos. Remélem, van önben annyi józan ész, hogy nem fogja eltagadni egy nőnek ezt a jogát.

— Vann bennem annyi józan ész, hogy most nem fogok egy feminista szónoklatot végighallgatni öntől. Kérem, ha rossz napja van, vonuljon vissza szobájába.
 — Ugy? Kibob. És azt hiszi, hogy én ezt tűröm. Hallatlan, ezt kell nekem megérni. Kibob. Kintasit. Csodálom, hogy még föl nem pofozott. Maholnap még ezt is megérem.
 — Hogy megérdemelné, az bizonyos. De hát én lovagias vagyok a nőkkel szemben.
 — Ugy? És csak ezért nem üt meg. Szóval kilátásom van arra, hogy meg fog verni.
 Nem, uram, ezt nem fogja megérni.
 — Kérlek, Rózs! ne akarj minden áron pörölni. Legyen eszed.
 — Nem, nekem nincs eszem.
 — Azt látom.
 — Jól van, eltűröm még ezt is. Eltűröm, mert nem tehetek mást. Nincs más választásom. Csak átkozhatom azt az órát, azt a perc-t, amelyben asszonnyá lettem.
 — Van lelked? Van? Én az óra minden vigasztalásom. (Sovány vigasztalás, de hát...) Ez órára való visszamelegedés ad erőt, hogy végtelen szeszélyeid tőrjem.
 — Ugy, még te panaszkodol. Még te. Nem te vagy az, aki agyongyötöröz utálatos szokásaiddal. Aki gyötörté teszed az életet előttem, hogy legjobb szeretnék fölfordulni, mint egy béka.
 — Szóval, mi kölcsönösen tökrétezzük egymás életét. Azt hiszem, kár ezt olyan sokszor ismételni, mert eltalálok hinni.

— Én már elbítottam.
 — És még mindig itt vagy. Akkor örült vagy. Avagy nem örültség e, hogy két ember együtt éljen, mikor csak terhére van egyik a másikának.
 — Szóval kijelented, hogy terhedre vagyok. Majd levonom a konzekvenciákat. De azért kár agyongyötörni az embert. Kár így kertetni a dolgot. Megmondhattad volna szépen: asszonyom, én önt meguatam, megelégeltem, elmehet.
 — A legnagyobb rosszakarat kell ahhoz, így elferdíteni valakinek a szavait. Különbön is, ne felejtse el, hogy te kezdted a pörlekedést és te gorombáskodtál.
 — T add azt is, hogy megakartál ütni.
 — Én? ütni?
 — Tudtam, hogy letsgadja.
 — Asszonyom, elég. Legyen egyszer komoly és gondolja meg, amit beszél. Vagy legalább hallgassa meg, hogy mit mondok én. Bizonyos idő óta napirendben vannak közöttünk a veszekedések. A legcsúszályosabb ok elég arra, hogy sérttegessük egymást. Én ennek dacára hajlandó vagyok hinni, hogy mi szeretjük egymást. Még sem tudunk együtt békében élni. Eleinte, amig lepleztük egymás előtt a mindennapi embert, nem volt ilyen nagy az ellentét. Mostanában, hogy mindennap levettünk valamit az álarcból, minden nap hoz valami nemtetszöt. És kiderül, hogy szük nekünk egy fedél. Nem tudunk együtt élni, legalább szépen nem. Higgye el, nemcsak mi vagyunk így.

megfogyatkozott párt éléről történik; de a támadások azért nem maradnak el.

A nemzetiségi kérdés mellett van még egy oldala a megyebizottsági tagválasztások mai eredményének. Egész sor új, a megyebizottságban eddig idegen emberrel frissült föl a magyar listák győzelmére a törvényhatóság. Ezeknek természetesen nem lehet utasítást adni, hogy mint használják a ma kapott mandátumot; talán a tanácsot is kikérik maguknak. De szeretnők, ha magukat a magyarság, nem pedig a megyei közigazgatás győztes jelöltjeinek tekintenek. Világosabban szólva: a megválasztás által ne érezzék magukat kötelezetteknek a vármegye közigazgatásával szemben, hanem teljesen függetlenül és hála nélkül legyenek annak ellenőrzői, szigorú bírálói. Szükség van arra, hogy a megyebizottságban magyar ellenzék legyen; ép a magyar ellenzék hiánya szerzett a magyar körök előtt a nemzetiségi pártnak, mint a megye egyedüli ellenzékének is tagadhatatlan rokonszenvet, különösen olyankor, amikor komoly bajokra, a gazdálkodás igazi hibáira mutattak rá. A magyar jelöltek ma győzelmet vettek a nemzetiségi párton; rajtuk áll, hogy céltudatos működéssel, a közigazgatásnak kérielhetetlen kritikájával és hibáinak szigorú üldözésével egy másik diadallal is fölükbe kerüljenek.

A tisztviselők drágasági pótléka.

Vita a pénzügyi bizottságban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

A város tisztviselői tudvalevőleg kérvényt adtak be a törvényhatósági bizottsághoz *huzsászávalékos* drágasági pótlék kiutalása iránt. Ma tárgyalta a kérelmet a pénzügyi bizottság. Kérelmi János főszámvevő számításai alapján a kérelem teljesítése 90.561 korona 40 fillérbe kerülne. Ezután ennek az összegnek honnan való fedezéséről tesz előterjesztést.

Domonkos Lajos kéri a javaslat kinyomtatását.

Hanem mind mindazok, akik az egész életre leáncolták testüket lelküket. Akik elkövették velünk együtt azt a balgaságot, hogy szerződést kötöttek az ismeretlen jövőre. Hogy lehettünk ilyen vakok? Hogy mertünk fogadást tenni, amely rabbá tesz bennünket egész életünkre? Lehet-e az, hogy két ember, aki különböző befolyások, érzelmek hatása alatt nőtt fel, a nap minden órájában együtt legyen, együtt egyék igyók és szünet nélkül lássa egymást. Lám, mi oly szépen tudánk élni, ha csak akkor keresnők föl egymást, mi kor jól esik és csak addig maradnánk együtt, amíg jól esik. Asszonyom, kössünk új szerződést. Ne éljünk együtt, hogy együtt élhessünk.

— Szóval elküld.

— Ezt csak a hiúság mondatja önnek. Ön lelkében elismeri az én igazságomat, de nem meri ezt kimondani. Ne féljen, ne röstelkedjen. A forma kedvéért ne dobja el a élet szépségét.

— De mit akar? Botrányt akar? Válni akar?

— Sőt, még csak most kezdünk majd együtt élni. Kü ön megynk lakni. Szeretjük egymást, anélkül, hogy önnek látnia kellene, mikor én a fogamat tisztítom és nekem azt, mikor ön a szennyes ruhát olvassa. Nos?

— Ha én mernék, akkor . . .

— Merni fogunk. Az élet szépségének megmentéséért mindent meg szabad és meg kell tenni. Mert csak az élt, aki szépen élt . . .

Elhallgattak . . . Nézték hosszan egymást és lassan megindultak egymás felé . . .

Somló Ármán dr.: Elvi szempontból nem fogadja el a javaslatot. A tisztviselők fizetését egyszersmindenkorra rendezni kellene.

Varjassy Lajos: Állandó rend zésre jelenleg nincsen mód. Elmondhatja, hogy ő ismeri legjobban a város tisztviselőinek helyzetét, akik küzdenek az anyagi nehézségekkel.

Révész Adolf: A város polgársága is.

Varjassy Lajos: Tíz év óta a tisztviselők helyzete nem változott. A takarékpénztárak szintén adnak drágasági pótlékokat hivatalnokainak. Elfogadásra ajánlja a főszámvevő javaslatát.

Révész Adolf nem találja helyesnek, hogy a polgármester a pénztárazatokra hivatkozik a drágasági pótlék megállapításánál, mert más a premissa. A pénztárazatok magas dividendát fizetnek, a város pedig 78 percentes községi adóval küzd. Igen méltányosnak találja, hogy a hivatalnokok sorsán javítsanak, de csak úgy, hogy ez a méltányosság hasonlóan gyakoroltassék az aradi polgárokkal szemben, kik szintén küzdenek a nehéz viszonyokkal és kiket nem kevésbé sújt a drágaság. Tudja, hogy szegény a hivatalnok, de még szegényebb a polgárság. Eltekintve ettől, most november 17-én új választás lesz, ahol a törvényhatóság egy negyed részét újból választják, tehát még fennáll az az elvi kérdés, hogy helyesen cselekszik-e a törvényhatóság, ha magának vindikálja azt a jogot, ami a választás után az új törvényhatóságot illeti.

Varjassy Lajos: A nagyobb fizetéssel bíró tisztviselők nem is folyamodtak drágasági pótlékért, csupán méltányossági szempontból vették be őket is. Nekik társadalmi kötelezettségeik vannak, melynek eleget kell tenniük. A tisztviselői kar megérdemli a kérdés sürgős elintézését.

Révész Adolf Varjassy szavaira reflektál és a drágasági pótlék egyforma megállapítását kisebb jövedelmezőségű és nagyobb jövedelmezőségű, nőtlen és nős hivatalnokokra nézve elhibázottnak tartja. Nem fogadja el a polgármester azon állítását, hogy a magasabb hivatalnoknak nagyobb társadalmi igényei vannak. Ez egy rosszul alkalmazott ürügy, amelylyel nagyobb kiadásokat leplezni szokták. Csak egy társadalmi igényt ismer: mindenki annyit költsön, amennyi jövedelme van, mert máskülönben beáll az, hogy annyi jövedelmet keres amennyi kiadása van. Drágasági pótlékokat a helyi takarékpénztárak nem adtak, mert általánosságban nem lehet ezt állítani, ha hat közül egy ad. És miután a drágasági pótlék nem hierarchikusan állapítható meg, hanem inkább agyomor egyenlőségén nyugszik, azt tartja, hogy a kisebb hivatalnokoknak, feltéve, hogy adunk pótlékokat: 15 percentet, a 2400 koronával bíró tisztviselőnek 10 percentet lehetne esetleg javasolni. Ugyancsak ilyen megkülönböztetést lehetne tenni a nős és nőtlen hivatalnokok között. Ily alapon kéri a számítást feltenni és egy közelebbi pénzügyi bizottsági ülésen bemutatni, a hol aztán tisztázni kell az ügyet.

Nesnera Aladár elfogadja Révész indítványát. Sürgőt a végleges fizetésrendezést. A kérdést olyképen lehetne radikálisan megoldani, ha a tanács a piaci drágaság ellen tenné valamit.

Végül a bizottság elfogadta Révész indítványát és utasította a főszámvevőt, hogy az indítvány értelmében tegyen újabb javaslatot a pénzügyi bizottságnak.

Pereg a dob . . .

Adóbehajtás tüzzel-vassal.

Aradi kisemberek veszedelme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Aradváros adóügyi osztályának működésében rövid idő óta az az uralkodó vezérelv, hogy a város adózó polgárai főleg az adóügyi hivatal kedvéért élnek. Ebből az elvből folyik az is, hogy esztendőnk óta nem hajtották be az adókat olyan kiméretlenül, mint az idén ősszel, éppen most, amikor a drágaság által megnyomorított kisembereknek a télre való berendezkedés amugy is leküzdhetetlen gondokat okoz.

Az adóhivatalnak tudvalevőleg nem az a feladata, hogy az adókat existenciák árán is behajtsa. Pedig ami most történik, az már nagyon közel jár az existenciák tönkretételéhez. Esztendőnk óta nem volt annyi adóvégrehajtás, mint most. De az adóügyi hivatal nem áll meg a végrehajtásoknál. Halasztást, részletfizetési engedélyt alig-alig adnak valakinek s aki nem fizet, annak lakása előtt a határidő leteltével megjelenik a végrehajtó, aki *mindjárt társzekerrel érkezik*, hogy a lefoglalt holmikat székerekre rakassa és beszállítsa a városházára. Természetes, hogy ilyenkor a legszegényebb ember is inkább elvonja a szájától a falatot, semhogy kitegye magát butorai elvitelének és az ezzel járó szégyennek. És az adóhátralékosok fizetnek, az adóbehajtás igen szép eredménnyel jár s nem lehetetlen, hogy az adóügyi osztály vezetője meg is kapja az eredményért az illetékes helyről jövő elismerést.

Természetes, hogy ez a tüzzel-vassal való adóbehajtás a jobbmodu embereket nem igen érinti, de annál inkább a kisembereket, akikben megvolna a fizetési hajlandóság, de nincs meg hozzá a pénz. Nem tételezzük fel Vannay Gyula adóügyi tanácsnokról, hogy nem tudja értékelni azt a veszedelmet, amelyet az erőszakos adóbehajtás okoz, nem tételezzük fel azt sem, hogy nincs benne annyi szociális érzék, amely megtiltaná neki, hogy a tél küszöbén az egzekválások és árverések tömegével támadja meg a szegényebb embereket. Hajlandók vagyunk feltételezni, hogy az erőszakos adóprézéselés valami bizalmas rendelet következménye. De ebben az esetben is elítélendő a halasztások és részletfizetési kedvezmények megtagadása s a társzekeres végrehajtójárás.

Az adóügyi tanácsnoknak egyenes kötelessége lenne, hogy közegelt méltányosságra intse s hogy aziránt intézkedjék, hogy a felek minden irányban felvilágosítást kapjanak az adóügyi hivatalban. Számos panasza érkezett már hozzánk, hogy a tisztviselők gyakran *megtagadják* a felvilágosításokat, holott nem lehet elég sokszor hangoztatni azt az elvet, hogy nem a közönség van a tisztviselőkért, hanem fordítva.

TÁVIRATOK.

A cári udvarból.

Pétervár, október 24. Miklós cár az itteni angol nagykövetet, valamint Svédország és az Egyesült Államok katonai attaséjait Peterhofban fogadta. Fredericks báró udvari miniszter ma külföldre utazott. A Standard cári jacht javítása befejezés felé közeledik. Mintegy 14 nap múlva a jacht el fogja hagyni a kronstadti kikötőt, amikor belső kijavításához fognak majd hozzá. Az 1908 évi hajózási időny megnyitására a Standard ismét teljesen helyre lesz állítva és tengerre lesz bocsátható.

A megyei választások.

A magyarság győzelme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 21.

Ma folytak le Aradmegyében a megyei törvényhatósági tagválasztások, amelyek ugyszólván az egész vonalon a magyarság győzelmével végződtek. Igen sok helyen teljesen a hivatalos lista alapján választották meg a bizottsági tagokat, több helyütt a hivatalos jelöltek kibuktak ugyan, de azért csupa magyar jelölt aratott győzelmet. A késő estig beérkezett jelentések szerint csak három kerületben sikerült a románoknak összes jelöltjeiket behozni a törvényhatóságba. Volt olyan kerület is, amelyben valósággal szenzációszámba ment a románok veresége s a magyarságra nézve örvendetes esemény magát az alispáni hivatal is ugyszólván készületlenül találta.

Részletes tudósításunk a választások eredményéről:

Aradi járás.

Kurticson a románok hivatalos listája elbukott. Megválasztottak: *Cselkó* Arpád uradalmi tisztartó 171, *Nika* János gazda 160, *Gergely* Artur dr. 151, *Mihu* József 160 szavazattal. Valamennyi új tagja a megyebizottságnak.

Ujpanáton szintén a magyarság győzött. Megválasztottak: *Heinrich* Sándor takarékpénztári igazgató, *Gyúge* Kálmán jegyző, Szathmáry Iván jegyző.

Glogovácson a hivatalos jelöltek közül csak egy került be. Megválasztottak: *Vaja* Antal jegyző, *Molcsányi* Ernő kir. erdőmester, *Straub* Péter községi bíró.

Gyorokon a románság legnagyobb része a hivatalos listára adta szavazatát. Itt három görög keleti lelkész bukott ki. Megválasztottak: *Kovacevics* György jegyző, *Hunyady* László ev. ref. lelkész, *Velcsov* Géza dr. ügyvéd, *Konce* Benő uradalmi kasznár. A választás során a jelenvolt *Avarffy* Géza összezördült *Pelle* Péter lelkésszel, aki a kormányt szidta. A magyar választók meg akarták verni a lelkészt, akit csak a csendőrök mentettek meg az inszultustól.

Zimándközön szintén a magyarok győzelmével végződött a harc. Megyebizottsági tagok lettek: *Récsey* Miklós uradalmi igazgató, *Vaja* Kálmán jegyző, *Bukovets* János lelkész.

Borosjenői járás.

Csermón rendkívül heves küzdelem volt, a melynek eredményeül a magyar listából ketten, a román listából pedig négyen győztek. Megválasztottak: *Suhajda* Béla somoskeszi jegyző, *Haberfellner* Béla uradalmi erdész, *Barbura* Széver dr., *Suciu* János dr. orsz. képviselő, *Zorssa* János esperes, *Lenkucza* Mihály tanító.

Borosjenőn a hivatalos lista győzött. Az összes román jelöltek kibuktak. Megválasztottak: *Borsos* Géza főszolgabíró, *Nagy* Antal uradalmi intéző, *Krissán* János takarékpénztári könyvelő, *László* Gyula dr. ügyvéd, *Szekendi* Pál uradalmi intéző, *Strasser* Péter jegyző.

Borossebesi járás.

Borossebesen a magyarság listája változatlanul győzött. Megválasztottak: *Kramling* Alajos, *Hajdu* József, *Ballaner* Kristóf menyházai plébános, *Lőw* Mihály dr. járásorvos.

Buttyinban a magyar hivatalos névsor győzött, amelyben azonban a nemzetiségi párt egy jelöltje is befoglaltatott. Megválasztottak: *Fekete* József dr. orvos 265, *Maasser* Traján esperes és *Korele* Gusztáv buttyini birtokos 229 szavazattal. A románság jelöltjei közül:

Popa György dr. és *Jancu* Kornél dr. ügyvédek kisebbségben maradtak.

Gurahoncon a nemzetiségi egy jelöltet tudtak behozni. Megválasztottak: *Borsos* Lajos gurahonci jegyző 196, *Arkossy* Aurél kroknai jegyző 152, *Hermann* Gyula gurahonci segédjegyző 151, *Kosztina* György jászahelyi lelkész 189 szavazattal. Az utóbbi nemzetiségi jelölt.

Jászahelyen egy román jelölt jött be. Megválasztottak: *Borsos* Lajos körjegyző, *Hermann* Gyula s. jegyző, *Arkosi* Aurél körjegyző, *Kosztina* György lelkész.

Elekti járás.

Az otlokai kerületben a hivatalos lista megbukott s a románság jelöltjei győztek.

Elek: ifj. *Mahier* György országgyűlési képviselő, *Reisz* György, *Zielbauer* Márton, *Zöllner* János birtokosok.

Gyulavarsánd: *Machi* Ardeleán Demeter jegyző, *Pántos* Vince lelkész.

Ottlaka: *Marsieau* Jusztin dr. ügyvéd, *Popovics* György dr. ügyvéd, *Janku* Kornél dr. ügyvéd, *Veliciu* Mihály dr. ügyvéd.

Az almáskamarási és szentmártoni választásokról lapzártáig nem érkezett tudósítás.

Kisjenői járás.

Kisjenőn a választás *Kokas* József kir. tanácsos, uradalmi felügyelő elnöklésével, rendben folyt le. Megválasztottak: *Pálffy* Ferenc erdőhegyi gazda 156 (uj), *Kiss* P. Sándor ágyai gazda 178 (uj), *Argyelán* György erdőhegyi román lelkész (uj) és *Falkusán* Tódor csinyei gazda. Felében a magyar, felében a román lista győzelmét jelentik: a magyarság jelöltjei közül kisebbségben maradt *Hubay* Pál dr. orvos és *Váli* Lajos mérnök, a román hivatalos jelöltek közül csak *Falkusán* jött be.

Zaránd: A magyarság névsora csorbítottanul győzött. Megválasztottak: *Csukay* Gyula kisjenői főszolgabíró 220, *Kure* György szapáryligeti jegyző 196, *Kriegner* Sándor volt községi bíró 170 szavazattal, a régiak közül kimaradt *Stefarucz* Jank esperes és *Futak* Aurél lelkész.

Székudvar: A magyarság győzelme teljes. Megválasztottak: *Tabajdy* Sándor kir. ítélőtáblai bíró, *Kócsán* János kir. aljársbíró, *Koszi* Gyula uradalmi intéző.

Nagyzerind: A román jelöltek kibuktak. Megválasztottak: *Csukay* Gyula főszolgabíró, *Anislinger* Ferenc lelkész, *Kirilovits* István jegyző, *Barna* Elemér jegyző, *Kulcsár* Péter dr. orvos.

Nagyhalmágyi járás.

Nagyhalmágyon, a központi kerületben a magyarság jelöltjei győztek. Megválasztottak: *Schauer* Gábor dr. szolgabíró, *Szerény* Sándor jegyző, *Rob* György körjegyző. A magyarság itt két helyet hódított.

Csucson ugyancsak a magyar jelöltek győztek, névszerint: *Páll* Miklós kir. erdőmester, *Román* István dr. ügyvéd, *Gálffy* Lajos kir. albíró, *Suhajda* Lajos jegyző és *Skonda* László jegyző. A küzdelem itt igen heves volt.

Pécskai járás.

Magyar-Pécskán a magyarság két pártra oszlott. Megválasztottak: ifj. *Bolyos* Mátás (uj), *Katona* Antal kisbirtokos, *Harsányi* Márton szabó, *Nagy* Pál (uj), *Botlka* János (uj).

Opécskán a mai választások egyik legnevezetesebbje folyt le. A román nemzetiségi párt hetek óta óriás erővel dolgozott s ma is nagy erőfeszítést fejtett ki. Céljuk a hivatalos lista behozása mellett főként a jegyzők kibuktatása volt. Ez a szándék azonban Momák Flóris jegyző nagy népszerűségén megtörtött. A magyarok jelöltjei közül négy, a románoké közül csak egy választatott meg. A győztesek: *Momák* Flóris községi jegyző 175, *Barbura* Mik-

lós adóügyi jegyző 167, *Puta* Avram gazda 160, *Mezei* Mihály földbirtokos 114, *Néveri* István gazda 114 szavazattal.

Szeplak: Megválasztottak: *Schäffer* György és *Herczeg* Miklós. Mindkettő új tag; a községi jegyző kimaradt a megyebizottságból.

Radnai járás.

Az egész járás területéről a magyar hivatalos jelöltek győzelméről adnak hírt, annak dacára, hogy a románok heves akciót fejtettek ki, s a kerület országgyűlési képviselőjének, *Goldis* Lászlónak legutóbbi beszámoló körútja összefüggésben volt a megyebizottsági választásokkal. A radnai görög keleti esperes, *Zsivuleszku* Prokop szintén megbukott. Az egyes kerületek eredménye ez:

Radna: *Posevitz* Béla gyógyszerész, *Bradcan* Attanáz dr. járásorvos és *Bögözy* Antal kir. kincstári erdész.

Soborsin: *Szaiff* Zoltán körjegyző 127, *Langer* Alajos uradalmi erdőmester 115 szavazattal. A románok jelöltjei közül *Ognean* soborsini lelkész 10, *Zsurkonye* temesesti lelkész 12 szavazatot kapott.

Tótvarad: *Tomucza* Valér körjegyző 287, *Dämpf* István főerdész 285, *Nagy* Orbán dr. államjósággazgatósági fogalmazó 190 szavazattal. A román jelöltek 50—70 szavazatot kaptak.

Berzova: A magyarság jelöltjei győztek, névszerint: *Knar* József körjegyző 287, *Totterer* János kapruccai körjegyző 204, *Seidner* Sándor nagykereskedő 203, *Bécsy* Dezső földész 198 szavazattal. A román jelöltek 80—90 szavazatot kaptak.

Petris: Megválasztottak: *Virágh* Sándor körjegyző, *Bécsy* Dezső főerdész, *Szathmáry* Géza jegyző.

Ternovai járás.

Az egész járásban a magyar hivatalos jelöltek kerültek be, aránylag könnyű küzdelemmel. A megválasztottak az egyes kerületekben ezek:

Tauc: *Jung* Péter tauci jegyző, *Stern* Mór tauci kereskedő, *Mussay* Kálmán nádasi jegyző. Ezek mintegy 90—100, a románok jelöltjei 12—18 szavazatot kaptak.

Terneva: *Szente* Mór uradalmi intéző, *Lenygyel* Gábor körjegyző.

Kurtakér: *László* Gyula ternovai jegyző, *Lele* István morodai jegyző.

Drauc: *Popa* M-entius lelkész, *Mussay* Zoltán uradalmi intéző.

Az ágrisi kerület választási eredménye még nem érkezett a járás központjába, de valószínű, hogy ott is a magyar lista győzött. Később jelentik: Az ágrisi kerületben megválasztottak: *Pop* C. István dr. orsz. képviselő, *Grofsoreán* Gyula tanító, *Mihutz* János.

Világosi járás.

A világosi járás hozta a románoknak a legjobb eredményt. Néhány kerületben behozták a jelöltjeiket. Egyebekben a hivatalos lista győzött. Az eredmény a következő:

Világos: *Pop* C. István dr. orszgy. képviselő, *Hotorán* Jakab dr. ügyvéd, *Lazaresak* Miklós.

Pankota: *Hanyi* Gyula uradalmi felügyelő, *Kocsi* András ipartestületi elnök, *Nagy* Sándor ipartestületi jegyző, *Kaiser* József birtokos.

Fazekasvarsánd: *Grozeszku* Sándor körjegyző, *Popovics* János lelkész.

Ujszentanna: *Osztler* János, *Eberlein* János bíró, *Scherer* M. Károly kereskedő, *Scherer* Bálint birtokos.

Osztentannán a magyarság jelöltjei győztek. Megválasztottak: *Faragó* István világosi főszolgabíró 152 szavazattal, *Kujedán* János gazda 122 szavazattal. Mindkettő új. A románok jelöltjei közül: *Petruca* István dr. kisjenői ügyvéd 10, *Moldován* József aradi igazgató-tanító 49 szavazatot kapott.

A két Kossuth.

*

Türr István tábornok, Garibaldi hős katonája és Kossuth Lajos barátja ma szerfölött érdekes cikket irt *A két Kossuth* címmel egyik budapesti estilapba. A cikkben védelmére kel Kossuth Ferencnek és — ami különös pikantériát kölcsönöz a cikknek, — azt vitatja, hogy Kossuth Ferenc is belátta az Ausztriával való közösség szükséges voltát. A cikket, noha részleteiben nem egyezik meg a mi álláspontunkkal, különös érdekessége miatt itt közöljük:

Az opportunizmus, a viszonyokkal való ez a megalkuvás nem elégítette ki azokat, akik Kossuth Lajos intranzigens, megalkuvást nem ismerő politikájára hivatkozva, élesen támadták Kossuth Ferencet és — azt meg kell említeni — egy huson pandütek olyanokkal, akik Kossuth Lajos eszméit eddig sohasem vallották, sőt hevesen elleneztek.

Engedjék meg nekem, hogy Kossuth Lajos politikáját ille öleg újból elmondjak egy kis epizódot, melyet cikkeimben már több ízben hoztam fel és csak nemrégiben is idéztem. De a mondást, amelyre itt hivatkozni akarek, maga Kossuth Lajos ismerte el shakespearei erejűnek és éppen ma szükséges azt union-útfőien, minduntalan, akár az unalomig hangoztatni és a nemzet minél szélesebb rétegeinek a köztudatába belevinni.

1867 ben történt. A koronázási domb előtt lefolyt, fentebb említett manifesztáció után Bajára utaztam. Egy-észt föl akartam keresni szülővárosomat, másrészt közélről akartam meg nézni a nemzetiégi mozgalmat, melynek kitörése engem nagyon meglepett, úgy, hogy a tükös rugóit akartam kipuhatolni.

Utközben egy tolnamegyei gatyásember szegődött hozzám és azt a kérdést intézte hozzám, vajjon a kormányzó ur haza fog-e jönni.

— Nehezen hiszem, hogy hazajöjjön, felelém.

— Kár, kár! felel a jó magyar képű tolnai atyafi. *Nem lehet ám az utcáról megmondani, hogy a szobában miképpen kell a butorokat elrendezni.*

Mikor visszatértem Olaszországba és elmondtam ezt Kossuthnak, a nagy hazafi meg rázta a fejét.

— Nagy szó! Shakespeare se tudta volna különben mondani... De hasztalan. Én majd csak halva fogok a hazába visszatérni.

Igy is történt.

Kossuth Ferenc is az atyjával maradt a száműzetésben. Csak akkor jött Magyarországra, amikor az atya, a maga fogadása szerint mint holttest idejöhett. Akkor aztán itt is maradt. A függetlenségi párt élére állott és küzdött atya eszméért, lelke teljes erejével, jelentős sikerekkel. A pártja részére meghódította a nemzet többségét.

Majd, mint miniszter, hozzálátott a „butorok elrendezéséhez” és miután bent a szobában ült, belátta, hogy nem lehet a butorokat úgy elrendezni, ahogy azelőtt kívülről ő maga is gondolta. Közélről láthatta a feltornyosuló nehézségeket.

Láthatta a külföld hideg közönyét és láthatta azokat a belső ellenségeket, akiket az abszolutizmus már annyiszor használt ki ellenük és akik most ismét oly mohón kínálták fel Bécsben a szolgálataikat.

Az osztrák miniszterek, akikkel annyi heves vitatkozást kellett folytatni, váltig remélték, hogy a magyar kormány 48-as és 67-es tagjai egymásközt fognak összekülönbözni.

Ez nem tör ént meg. A magyar kormány összes tagjai összetartottak: zárt falankszukat nem lehetett áttörni. De amily szívósak voltak a haza érdekeinek megvédésében, épp oly bölcsök és körültekintők voltak a helyzet nehézségeinek és veszélyeinek, valamint az európai helyzet exigenciáinak fölismerésében.

Bármily fontosak is voltak a szóbanforgó anyagi kérdések, a sok fa mellett meglátták az erdőt is. Az egyes különleges vitás kérdések mellett a legfontosabb mégis csak az, hogy mi kép alakul Magyarország helyzete Európában.

Ausztriának, hogy nagyhatalom maradhasson, szüksége van egy erős Magyarországra. De tagadhatlan, hogy nekünk is szükségünk van Ausztriára és hogy jelentős szerepet Európában Ausztria és Magyarország csak egyesített erővel vihetnek. Akik náunk Szerbia függetlenségét irigylük, nem tudják, hogy ez a Szerbia mennyire tehetetlen és mennyire quantitá négligeable az európai politikában, sőt a Balkán-félszigeten is.

Sulyos felelősség hárul a függetlenségi pártra és kivált annak vezéreire.

Nehezükre esbeik lemondani ideáljaikról, illetve azok megtestesítését elodázni. Talán nem nyújt nekik ezért a lemondásért elég kárpótlást az a tudat, hogy a függetlenséget megalapozták, hogy annak előfeltételeit megteremtették.

De még nagyobb felelősség nehezedett volna rájuk, ha ezt a sulyosan megpróbált nemzetet újabb válságokba sodorják vala. Hosszu évek óta lidere gyanánt nehezedik az országra a gyötrő bizonytalanság. A vezető miniszterek legjobban érezhették ezt a nyomást, leginkább érezhették annak intenzitását, annak várható következményeit. És felelőségük teljes érzetében állapították meg, hogy meddig mehetnek az ország legfontosabb érdekeinek kockáztatása nélkül.

Nehéz munkát végeztek, nagy tudással, becsületes, hazafias érzéssel. Biztosították tíz évre a békét a király két állama közt, megkönnyítették sok tekintetben a gazdasági fejlődés menetét az önálló gazdasági berendezkedés előfeltételeinek megteremtésével. És ha egyes pontokon tettek is engedményeket az osztrák szövetségesnek, viszont arra utalhatnak, hogy Ferenc József király két állama egy évtized válsággal és ingadozással után immár viribus unitis az európai népcsaládban ismét elfoglalhatja az előkelő polcot, amelyre igényük van.

Akik csak némi figyelemmel kísérték az európai sajtót, tudhatják, hogy Ausztria Magyarországot, a tíz éve tartó kiegyezési válság következtében, sok előkelő publicista már ismét cadavernek nevezgette, úgy, amint az ötvenes évekbéli Ausztriát, vagy legalább is Beteg embernek, mint a legutóbbi keleti háboru előtti Törökországot.

Ez most véget fog érni. Ausztria-Magyarország az 1907. október 8-iki kiegyezés következtében vissza fogja nyerni a t a nemzetközi presztizst, melyet az 1859. és 1866-iki vereségek után az 1867-iki kiegyezés kardcsapás nélkül adott meg neki és amely a 70 es évek keleti válságában oly sikeresen óvta meg legváltásabb érdekeinket, oly hathatósan szorította vissza a szláv áradatot.

Maholnap talán a német áradat fenyeget meg bennünket. De bátran nézhetünk ennek elébe is, ha Ausztria népe és a magyar nemzet vállvetve az egyetértésük sziklavarából várják be a veszély percét, holott az eddigi viszálykodás védtelen prédává teszi őket.

A galáns bérkocsis.

Falusi kisleány Pesten.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 24.

Csomeczky Anna 18 éves cselédeány csak most, aratás után ment a fővárosba, hogy ott szolgálatot keressen. A csinos parasztleány a mai cselédszük világban hamarosan talált is helyet a Dob utca 2. számú házban és ott szolgál ma is. Tegnap az esti órákban munkaadónője elküldte valahová; a Budapesten még sohasem járt falusi kis lány elbáméskodott a fényesen világított kizakatokon, egyszerre csak azon vette magát észre, hogy eltévedt.

Megszólítani senkit sem mert, nem kérdezte meg, merre van a Dob utca, hanem jobbra-balra bolyongott; amire öreg est lett, a Sajó-utca környékén, sirva szólított meg egy ott álló kőfogatu bérkocsi bakján ülő kocsiost, hogy magyarázza meg neki az utat hazafelé.

A kocsiost lejtött a bakról és egy odajövő urral tanácskozott, hogy merre van a Dob utca, azután azt mondta:

— Lelkem, galambom, nehezen tudom ezt magának megmagyarázni, megint csak eltévedne, hanem tudja mit, üljön be a kocsiba, hazaviszem.

— Nincsen pénzem! — panaszkodott a leány.

— Ilyen szép kis leánynak nem is kell. Csak üljön be! Ingyem viszem!

— Szerelmes Jézusom! — sopánkodott Csomeczky Anna, mit szól majd a naccsága.

Ezzel beült a kocsiba. A kocsi megindult s abban a pillanatban az a fiatal ur, akivel a kocsiost beszélgetett, beugrott a kocsiba a leány mellé. A többit a leány sirva panaszoita a kerületi kapitányságon, ahová már az izraelita kórházból került.

A fiatal ur nagyon szerelmes és nagyon erőszakos volt, a leány hiába kiabált segítségért, nem hallotta senki. A Délibáb utcában a leány meglátott az utcán egy rendőrt, utolsó erőmeggfessalással kiszabadította magát a mellette ülő gazember öleléséből és a gyorsan száguldó kocsióról leugrott. Össze-vissza zuanta, törte magát, de legalább megszabadult.

Benedek István rendőr nem tudta mi történt; mire megtudta, a fiaker már messze járt. A leányt bevitték az izraelita kórházba, ahol könnyű természetű zuzódásait, horzsolásait bekötözték, onnan a VI. kerületi kapitányságra került, ahonnan hazaigazolták.

A leány az egész uton azon jajgatott, hogy mit fog szólni a nagysága.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Kis szökevény, operette. (Bérier A.)
Szombat: Fátum, szinmű. (Bérier B.)

* A kis szökevény. Valamikor, nem is olyan régen, egyike volt a legnépszerűbb operetteknek és ma, dacára minden igyekezetnek, amivel színre hozták, unalmas, élvezhetetlen darabnak találjuk A kis szökevényt. Hiábavaló volt a szereplők jó kedve, kifogástalan játéka, a darab üres, szellem nélküli alakjaiba ők sem tudtak életet vinni és a közönség ha mulatott is, ez a szereplőknek és nem a darabnak szólt. *Kállay* Jolán nagyon kedves Wifried volt, szépen énekelt és sikkesen táncolt. Mellette *Kun* Irénnek Carmenita szerepében volt jó estéje. Gyönyörű megjelenésével, ügyes táncával sok tapsot aratott. Mulatságos Flipper volt *Leövey*, *Szathmáry* Tamarind szerepében kacagtatta meg a publikumot. *Zalay* Margit bájos *Alice*

volt, egyik táncát meg is ismételték. A rendezés ügyes volt, ellenben egyik-másik kórista tulságos *művészettel* illeszkedik bele az anszambulba, ami a főbb szereplőket sokszor kelemetlen helyzetbe hozza. H. G.

* Vasárnapi előadások. A színház vezetője ügyesen választotta meg azt a két darabot, amelyek vasárnap kerülnek előadásra. A vasárnap délutáni közönségnek élénk mulatságára fog szolgálni Zeller nájos zenéjü operettje a Madarász, este pedig Heitai Jenőnek kacagató bohózatát, a Bernát ot adják. Mindkét darab elsőrendű szereposztással megy.

* Kócián hangversenye. Száz meg száz iskolásgyerek gyönyörködött ma délután Kócián csodás művészetében. A Fehér Kereszt szálloda dísztermében tartott hangversenyt kizárólag a tanuló ifjuság számára Kócián, aki ép olyan elbűvölő hatást tett tökéletes művészetével a fiatalságra, mint amilyen nagy hatást váltott ki a zeneértő publikumból. Kócián vasárnap délután tartja meg bucsuhangversenyét. H. G.

Ha a rendőr udvarol.

Botrány az állomáson.

Egy aradi rendőr kalandjai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Az egyenruhás policemannak krónikájában új fejezetet nyitott Ujházi István 51. számú aradi rendőr, aki hétfőn este fényes tanúságot tett arról, hogy a rendőrvírus is megbecsülendő dolog ám. Ujházi olyan derék legény, aki nemcsak rendet teremt, de alkalmat ad arra is, hogy az uatató álldogálásban elfáradt kártársa munkát kapjon s alapot is találjon a rendfentartásra.

Ujházi Istvánt a gyulai királyi törvényszék hétfőn délelőttre tanúhallgatás végett beidézte. Ujházi ezt a nagy utat aképpen akarta kellemessé tenni, hogy mindenekeiőtt pénzzel látta el magát otthon s utközben, ahol csak vásárolni lehetett Bachus fölszentelt italából, nem mulasztotta el megállapodni s egy-két pohár bort, vagy sört elfogyasztani.

Igy tett Békéscsabán is. A reggeli, Aradról jövő vonatnak megérkezése után betért a harmadosztályú váróterembe s ott felejtette magát. Csak a déli órákban jutott eszébe az, hogy jelentkeznie kell a törvényszék előtt. Ekkor aztán vonatra ült s délutáni három órakor teljesen rózsás hangulatban oda is toppant a bíróság elé.

Kihallgatásán egy-kettőre tuleslek a törvény emberei s a derék rendőr visszautazott Békéscsabára, hogy az aradi vonathoz csatlakozást kapjon. Az átkozott vonatkésések azonban időt engedtek arra, hogy újból belátogasson az étterembe, amelynek forgalmát megint emelte vagy hat pohárnyi sörről. Ez a hatalmas kvantum még az egyenruhás közegekben is megbillenti az egyensúlyt. Nem csoda tehát, ha szegény Ujházi tévedésből a gyulai vonatra ugrott s bormérő Kétegyháza helyett Gyulán szállott ki.

A helyes utirány eltévesztése aztán annyira bántotta a rendőr-lelkismeretet, hogy Ujházi valósággal dühöngeni kezdett a gyulai váróteremben. Hosszas keresgélés után, amint az egy első osztályú rendőrhöz illik, betoppant az első osztályú váróterembe s ott udvarolgatni kezdett két szép asszonynak. Mindkettő urinő volt. Ujházi azonban nem respektálta az első osztályú udvarlás szabályait, aminek az lett az eredménye, hogy egy borvigéc az urinők pártjára kelt,

de a rendőr nekiesett s kidobta a váróteremből. A szegény vigéc még össze sem szedhette magát, mikor a rendőr már egy másik gavallért szorongatott a sarokban. A nagy rivalgásra bejött Szabó József gyulai rendőr, aki nagynehezen megfékezte a kollégát s bekísérte a rakoncátlan éjjeli alakok odujába.

Ujházit kedden kihallgatták s szélnek eresztették. Esetéről jelentést tesznek felettes hatóságának.

Jaj a kilépőknek!

A politikai szinterről.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 24.

A pénteki formális üléstől eltekintve, a képviselőháznak tulajdonképpen szünete van keddig. Erre való tekintettel a képviselők nagy része kerületébe utazott. Vasárnap ismét tartanak néhány beszámolót a függetlenségi párt tagjai. Itthon jóformán csak az egyes bizottságok tagjai maradtak, akiknek mostanában üléseik vannak.

A függetlenségi párton nem nagyon derült a hangulat, de nem is izgalmas. Sokat beszélnek arról, hogy nem csupán egyes miniszterek, nem csak Andrassy Gyula gróf, hanem az egész kabinet szolidáris abban, hogy a nemzeti bank ügyét, a kiegyezési törvénynek megfelelően, nyílt kérdésnek kell hagyni és a többségi párt határozatával elébe vágni nem lehet.

Andrassy Gyula gróf hívei előtt kijelentette, hogy ebben a kérdésben az egész kabinet egyetért. A mikor megkérdezték Apponyi Albert véleményét, mindenben megerősítette Andrassy információit.

A függetlenségi képviselők közül ma néhányan felkeresték a még mindig beteg Kossuth Ferencet. A legujabb terv az, hogy pártelnöki deklarációval intézik el a nemzeti bank ügyét.

A leleplezett „áruló“.

A függetlenségi pártban még most sem csillapodtak le a kedélyek. Gyanakodva néznek jobbra-balra az emberek, mert nem tudják, ki a jó barát, ki az ellenség.

Különösen azt firtatják, hogy lehet az, hogy minden, ami a pártkörben történik, kiszivárog a nyilvánosság elé.

— Ki kell nyomozni az árulót! — adták ki a jelszót.

Néhányan észrevették, hogy egyik képviselő beszélgetés közben untalan jegyvez valamit a kezelőjére.

Vagy félóráig tartott ez a buzgó munka. Ekkor a képviselő kiment az előszobába s beosont a telefonfülkébe. Pallay Sándor, a párt titkára utána. Az ajtónál állva, hallotta, hogy a képviselő egy lap szerkesztőségét kéri a központból.

Berohant a terembe:

— Megvan az áruló!

Nyomban két képviselővel odaállott a telefonfülke ajtaja elé s gondosan figyelték azt a néhány szót, amit a képviselő elmondott a telefonon. Mikor azután kijött, rátámadtak:

— Ez a párthűség! Ez a diszkrétció! A párt telefonján árulod el, mi történik nálunk?

Az ügyet a pártértekezlet elé viszik.

Anatéma a kilépőkre.

De nemcsak azokra ügyelnek, kik benn vannak a pártban. Azokat is szemmel kísérik, akik már kiléptek. A függetlenségi párt, lapja útján, a kilépett negyvennyolcasok nyilatkozataival foglalkozik. Azt kérdi, vajjon elhiszi a nemzet mindazt, amit a disszidensek mondanak?

„És ha elhiszi, mit fog tenni, kiből fog bizni, mire fog törekedni ezután? Kik lesznek a vezérei? Lengyel Zoltán, Barta Ödön, vagy Vázsonyi?”

„Nézzétek csak meg jól: kik orditozzák az árulást, kik vádolnak minket az ország megrontásával? Nézzétek meg jól: kik azok az önzetlen hazafiak, azok a lelkes, engesztelhetetlen hívei az önálló vámterületnek, a függetlenségnek?”

„Ott kiabál az egyik Felemelt kézzel fenyegeti a függetlenségi párt vezérát. Ő, az önzetlen hazafi, Kossuthot, az árulót. Nézzétek meg csak azt a felemelt kezét. Még most is piszkos a darabontok pénzétől.”

„Ott ír a másik. Csupa epe, csupa vitriol, amit ír. Átkot szór az árulókra, a kiegyezés megkötőire. Siratja krokodilkönyvekkel az elakudott külön vámterületet. Nézzétek csak meg jól a pennáját. Még attól a tintától nedves, amelylyel nemrég a darabontokat magasztaló s a külön vámterületért vívott küzdeimünket gunyoló cikket írta!”

Mondják, hogy se Barta, se Vázsonyi, se Lengyel nem hagyják szó nélkül ezt a támadást. De, hogy mikor érkezik meg a válasz, nem lehet tudni, mert se Barta Ödön, se Lengyel Zoltán nincsenek idehaza. Vázsonyi pedig most nem ér rá arra, hogy haragudjék.

Megszavazni!

Gyarmathy Dezső országgyűlési képviselő, akiről tegnap az a hír terjedt el, hogy kilép a függetlenségi pártból, ma levelet intézett egy esti lap szerkesztőségéhez, amelyben kifejti, hogy meggyőződése szerint meg kell szavazni a kiegyezést és a kvótaemelést, ha már a függetlenségi párt belement a koalícióba, csupán arra kell vigyázni, hogy ellenérték nélkül ne szorítsák a csavart. Különben a legnagyobb hibának tartja, hogy éppen a függetlenségi párttal akarják megszavaztatni a kiegyezést és emellett a 67-esek a függetlenségi eszmék teljes csődjét hirdetik. Végül kijelenti, hogy kész inkább a parlamentből kilépni, semhogy a függetlenségi eszmék ilyen blamátlását tovább is elnézze.

Tömeges kilépések.

A függetlenségi pártban, hir szerint, körülbelül huszan készülnek a kilépésre. Legközelebb Thoroczkay Viktor báró kilépését várják, aki már meg is írta a kilépését bejelentő levelet, de még nem küldte el.

Az elégedetlenek a legnagyobb csendben készülnek a kilépésre. A kilépés előkészítésével két képviselőt biztak meg, akik közül az egyik már kilépett a pártból, a másik csak ezután fogja bejelenteni kilépését. A kilépni szándékozók főleg azért titkolóznak, mert állandóan megfigyelik őket és mihelyt észrevennék, hogy kik akarnak disszidálni, Kossuth bizonyára azonnal magához kéretné az illetőket és megkezdődne a puhitási kísérlet.

A kilépni szándékozók a jövő héten értekezletet tartanak, amelyen részt fognak venni a pártonkívüli képviselők is.

A berlini botránypör.

Nagy urak szennyese.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 24

A világszerie szenzációt keltett Moltke-Harden-afférnek tegnap kezdődött meg Berlinben az esküdszéki tárgyalása. Ennek az ügynek előzményeit már annak idején ismertettük. Az affért az a botrány pattantotta ki, mely a német trónörökös közbelépése folytán a császár legbizalmasabb környezetét egyszerre eltávolította az udvartól és az ugynevezett „Eulenburg-asztaltársaság” befolyásának és működésének is véget vetett. Berlinben szájról-szájra járt a titok, hogy az udvar főembereit barátságos homoszexuális barátság fűzi egymáshoz s már mindenki tudott erről, csak maga a császár nem, kit azután a trónörökös világosított fel bizalmas embereinek üzemleiről.

Tény az, hogy a trónörökös leleplezése után nemsokára a császár legfőbb emberei, Eulenburg herceg, volt bécsi nagykövet, Moltke gróf főlovászmester, valamint Hohenau gróf, a császár a la suite generálisa, egyszerre megváltak állásuktól.

A botrány azonban igazán nyilvánossá akkor vált, amidőn Harden Miksa, a „Zukunft” szerkesztője cikksorozatban ismertette az említett asztaltársaság dolgait.

Harden felvetette egyik cikkében azt a kérdést, hogy a császár bizalmasai és tanácsadói méltóak-e erre a pozícióra? Majd más oldalról világított be a császár bizalmasainak körébe. Célzásokat tett azoknak az embereknek szexuális életmódjukra s burkoltan olyan szinben tűntette fel a társaságot, amely természetellenes kicsapongásokat folytat. Olyan barátság fűzte ezeket az embereket egymáshoz — Harden szerint — amely tulmegy a normális barátság határán.

Elmondotta azt is, hogy nagyban foglalkoznak spiritiszta széanszokkal s a császárra nagy befolyásuk van.

Moltke Kuno gróf — kinek személyével a „Zukunft” nagyban foglalkozott — sértve érezte magát a cikkben foglalt támadásoktól s először becsületszavával akarta Hardent véleményváltoztatásra bírni. Midőn Harden ezt nem találta kielégítőnek, lovagias utra akarta terelni a gróf az ügyet, Harden azonban ezt is visszautasította, azzal érvelvén, hogy a párbaj nem alkalmas eszköz a tárgyalás tisztázására.

Moltke gróf ezek után sajtópört indított Harden ellen becsületsértés címén s ennek a pörnek tárgyalása kezdődött tegnap Berlinben.

Az egész világ sajtója, de különösen a német közvélemény feszült várakozással néz a világ-szenzációs affér kimenetele elé. Politikai és társadalmi háttére egyaránt izgatja a nagy nyilvánosságot, amely eddig csak részleteket tudott meg a botránypörből.

A tárgyalás második napjáról alábbi távirati tudósításunk szól:

A tárgyalás megnyitása után Moltke elvált felesége újabb adatokkal egészítette ki tegnapi vallomását.

Ezután Bernstein, Harden védője szólalt fel és a következő kijelentést tette:

— Be fogom bizonyítani, hogy Moltke tényleg természetellenes életet élt. Ezt én, a védő állítom, nem pedig Harden Miksa. Hogy Moltke gróf tudott-e a dolgokról, azt nem tudom, de Harden nagy szolgálatot tett az államnak, hogy kiűtötte kezéből a hatalmat.

Moltke azt állítja, hogy azért késett a sajtóper megindításával, mert nem olvasta rög-

tön megjelenésükkor Harden cikkeit. Hát én be tudom bizonyítani, hogy Moltke még akkoriban olvasta a cikkeket. Tanum erre Köchlin tábornok, aki a cikke megjelenése idején beszélgetett velem a botránypörrel és azt mondta, hogy Moltke nagyon haragszik Hardenre. Ez bizonyítja, hogy Moltke nyomban olvasta a cikkeket.

A tárgyalás további folyamán a védő, te kintettel a per pikáns anyagára, a nyilvánosság kizárását kérte.

Ezután kihallgattak egy volt testőrt, aki elmondta, hogy 1895 ben lépett be a gárda ezredbe. Rövid idő múlva parancsnoka erkölcs-telen ajánlatot tett. Ő felment a parancsnok palotájába, ahol a szalonban több ur ült, de ezek között nem ismerte meg Moltke grófot, lehet, hogy azért, mert a szalonban félhomály volt. Ezredében sokat beszéltek magasabb rangú tisztak botránypöréről. Botránypörrel dolgokkal vádolták Moltke grófot is, aki akkor hadsegéde volt a császárnak. Suttogtak *Frigyes Lipót* és *Frigyes Henrik* hercegek természetellenes üzemleiről is.

Moltke gróf a testőr vallomására kijelenti, hogy igaz ugyan, hogy akkoriban a császár szárnysegéde volt, de nem kereste fel a *Linnár* villát.

Elnök (a tanuhoz): Hohenau grófot felismerte a palotában?

Tanu: Igen. (Mozgás.)

Elnök: Láta Eulenburg herceget is?

Tanu: Őt is láttam.

Eközben izgatott szóváltás folyt le Bernstein és Moltke ügyvédje között, amelynek az elnök vetett véget.

A következő tanu, a testőrgárda egyik őrmestere volt, aki elmondta, hogy 1906. október elején Eulenburg herceg inasa jelentkezett nála és kérte, hogy helyezék őt vissza az ezredhez, mivel gazdája folyton *szexuális ajánlatokkal* üldözi.

Kessel tábornok a testőrezred parancsnokának vallomása következtetése után. A tábornok kijelentette, hogy nincs tudomása arról, miszerint Eulenburg herceg vagy Moltke gróf perverz hajlandóságuk volnának. Hallotta ugyan, hogy ezredében azt beszéltek, hogy több tiszt a katonákkal szemben merényletet követett el, de nem adott ennek a híreknek hitelt.

A délutáni tárgyaláson a bíróság elhatározta, hogy holnapig elnapolja magát. Holnapra beidézlik és ki fogják hallgatni Eulenburg herceget is, dacára annak, hogy orvosi bizonyítványt küldött, amely szerint beteg. A holnap nap ilyképen szenzációsnek ígérkezik.

Tömeges angyalcsinálás

Kompromittált urhölgyek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 24.

A fővárosi rendőrség harminc szülésznő ellen folytat vizsgálatot angyalcsinálás miatt. Néhány évvel ezelőtt még nagy szenzációt keltett néhány leleplezett angyalcsinálás, amelyből valóságos országos botrány támadt. A legújabb botrány, a nagyban üzött angyalcsinálás bizonyára ismét országos szenzációt és fölháborodást kelt, annál is inkább, mert most előkelő hölgyek estek az angyalcsinálók hálójába. Az ügy előzményeiről a következő tudósításunk szól:

Néhány héttel ezelőtt egy kétségbeesett asszony jelent meg a budapesti rendőrségen, hol sirva panasolta el, hogy leánya halálos beteg lett egy szülésznő miatt. A fiatal leánynak ugyanis viszonya volt egy előkelő úrral. Mikor

a lány anyának érezte magát, *Vadász Józsefné* szülésznőhöz fordult, ki vállalkozott az angyalcsinálásra. A műtét azonban nem sikerült és halálos betegségbe döntötte a fiatal leányt, kinek anyja följelentést tett a lelketlen szülésznő ellen.

Vadász Józsefné ellen megindították az eljárást és az ellene folytatott vizsgálat során megdöbbentő adatok jutottak a fővárosi rendőrség birtokába. A vizsgálatot csakhamar kiterjesztették és most már *harminc szülésznő* ellen folytatták szünetlenül. A fővárosi rendőrségen arra törekednek, hogy e yszer s mindenkorra megakadályozzák a bűnös üzelmek folytatását és ezt úgy vélik elérni, ha az összes angyalcsinálót átadják a büntető bíróságnak.

A nyomozás éjjel nappal folyik a legnagyobb óvatossággal, körültekintéssel és titoktartással. Eddig csak annyi szivárgott ki a nyilvánosságra, hogy körülbelül harminc bűnös szülésznő van és hogy nagyon sok előkelő fővárosi hölgy van kompromittálva.

A megindult vizsgálat során kiderült az is, hogy egy kitűnően szervezett banda foglalkozik a fővárosban angyalcsinálással. A szülésznőknek ügynökeik voltak, akik az „üzleteket” közvetítették. A rendőrség már ismeri az ügynököket is és valószínű, hogy a közeli napokban már tömeges letartóztatás lesz ez ügyből kifolyólag a fővárosban.

A botránypör.

Sternberg és a szocialisták.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 24.

Az osztrák képviselőház mai ülésén megismétlődött a tegnapi botrány, amelynek központja ma is *Sternberg* gróf volt, aki a szocialistákat leírhatatlan sértésekkel illette. A mai botránypör békés akkorddal végződött ugyan, amennyiben *Sternberg* gróf kijelentette, hogy abban az esetben, ha a szocialisták nem bántják őt, ő sem fogja bántani a szocialistákat, de részleteiben még sokkal izgalmasabb volt, mint a tegnapi. *Sternberg* gróf békés kijelentését izgalmas jelenetek előzték meg.

Löw szocialista heves hangon jelentette ki, hogy ha *Sternberg* a szocialistákkal szemben nem mérsékeli magát, úgy nem áll jól a következményekért. Többek között a következő kijelentést tette:

— Ezentul ha *Sternberg* beszél, elébe fogok állni és a legkisebb sértésre, amelylyel a szocialistákat illeti, *kutyakorbáccsal* fogom véresre verni, mert nem türom, hogy tovább ilyen hangon beszéljen.

Löw ezen kijelentéseire nagy lármát tört ki, amelynek lecsillapultával *Sternberg* a következő kijelentést tette:

— Figyelmeztetem *Löw* urat, hogy én állandóan revolvért hordok magamnál és adott esetben *úgy fogok* eljárni, mint *Olivér* a francia kamarában. *Aki hozzám nyúl, azt le fogom löni!*

Hatalmas zaj követte *Sternberg* gróf ezen kijelentését. A szocialisták dühösen ugrottak fel helyeikről és ökleikkal a padokat verdesték. Az elnök csak nehezen tudta helyreállítani a rendet.

Sternberg gróf ezután a következő érdekes kijelentést tette:

— Én nem akarok mindenáron kötekedni. *Ha a szocialisták nem bántanak engem, én sem fogom őket megsérteni.*

Ez a kijelentés némi megnyugvást kel-

tett, az elnök pedig, aki a keresztényszocialistákhoz tartozik, nagy derűtség között a következő kijelentést tette:

— A mai nap olyan színben tűnik fel előttem, mintha a hosszunap volna. (Hosszunap németül: Versöhnungs Tag.)

Végül Schott radikális interpellált és hevesen kikelt a kiegyezés ellen.

SPORT.

+ A lövészegylet záróünnep. Az aradi polgári lövészegylet rendes évi záróünnepét a hó 26- és 27-én tartja meg. Kezdeté szombat délelőtti 9 órakor.

Uriasszonyok veszedelme.

Megtámadott aradi hölgyek.

Perverz merényletek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Az aradi társaságok hölgyeit pár nap óta állandó rettegésben tartja egy örült, vagy elvetemedett ember, aki már napok óta garázdálkodik a városban, anélkül, hogy eddig bármiféle intézkedés történt volna arra, hogy ártalmatlanná tegyék. A szóbanforgó ismeretlen ember ugyanis a város több előkelő hölgye ellen intézett olyan támadást, amelyet az illetők nem jelenthettek fel a rendőrségen restelkezés nélkül. A rendőrségnek eszerint nincs is tudomása az esetekről s így meg sem indíthatta a nyomozást a tettes kézrekerítésére, noha sürgős intézkedésre volna szükség, nehogy a merénylő újabb botrányokat idézzon fel.

Az örüléssel határos elvetemültség, a mely a merénylőt jellemzi, arra mutat, hogy nem normális ember követi el a szóbanforgó aljasságokat. Magukról az esetekről tudósítónk a következőket jelenti:

Tegnapelőtt történt, hogy egy városzerte ismert előkelő uriasszony nyomába, amikor hazafelé igyekezett, egy közép-termetű, munkásnak látszó ember szegődött, aki állhatatosan követte az uriasszonyt. Mikor ez ahhoz a házhoz érkezett, ahol a lakása van, kísérfője vele együtt fordult be a kapun. Az ismeretlen ember, mihelyt a néptelen kapualjba ért, megszólította az uriasszonyt és le nem írható trágár szavakkal szerelmi ajánlatokat tett neki. A meglepett és megrémült hölgy feleletre sem méltatta a durva embert és sietve indult a lépcsőkön fölfelé. Kísérfője azonban itt is nyomon követte, folytonosan durva, gyalázatos szavakat suttogva a hölgynek, aki ijedtében futva igyekezett lakásáig jutni. Amint azonban a lépcsőházban egy pillanatra megállott, kísérfője hozzáróhant, megragadta és birkózni kezdett vele.

Az ijedtségtől féláljult uriasszonynak még kiáltani sem volt ideje, amikor az elvetemedett ember a falhoz taszította. A merénylő ezután elengedte az uriasszonyt és vetkőzni kezdett. Ekkor azonban a megtámadott hölgy hangosan sikoltozni kezdett és segítségért kiáltott, amitől a támadó annyira megrémült, hogy hanyathomlok rohant le a lépcsőn s az utcára érve, elvegyült a tömegbe. Azok, akik a megtámadott hölgy segítségére siettek, kérdészködésükre csak kitérő választ kaptak,

mert az uriasszony szégyenkezett s nem akarta elmondani a történeteket.

Ez az eset talán nem is került volna nyilvánosságra, ha tegnap nem ismétlődött volna meg ugyanez az eset két másik uriasszonnyal is. A vakmerő támadó mindakét izben előkelő, ismert aradi urihölgyeket választott támadása tárgyául s mindhárom esetben hallatlan vakmerőséggel követte el gyalázatos merényletét, amely azonban mindannyiszor futással végződött. A megtámadott hölgyek, akiknek az ijedtségen kívül végig kellett szenvedni a perverz és trágár ajánlatok egész tömegét, sőt látniok kellett a támadó vetkőzésének egyes frázisait is, felháborodva beszélték el hozzátartozóiknak a különös esetet. Így szivárgott ki a merényletek hire.

Ugy látszik, hogy itt egy örült ember rendszeres gazságairól van szó s nem lehetetlen, hogy a közel jövőben ismét hasonló esetekről kell beszámolnunk, ha csak a rendőrség hamarosan ártalmatlanná nem teszi az ismeretlen merénylőt.

HIREK.

Pusztító földrengések.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 24.

Olaszországban megismétlődnek a két év előtti földrengés borzalmi. Megint megmozdult a föld és Calabriát, mely alig heverte ki a két év előtti csapást, ismét a pusztulás fenyegeti. Azok a hírek, melyek a mostani földrengésről érkeznek, eddig már több száz ember haláláról és több virágzó község pusztulásáról szólnak.

Távirati tudósításunk a következők:

Kattanzárából táviratozzák: Monteleoneban, Pizzóban és Tropeában, valamint azon az egész vidéken, amelyen 1905-ben dult a földrengés, tegnap este szintén érezték földrengéseket. Sant-Onofrio községben egy ház beomlott. További károkról nem jöttek hírek. A lakosságot pánik fogta el. — Messinából táviratozzák: Tegnap este 9 óra 27 perckor nagyon heves, tíz másodpercig tartó földrengést észleltek, amelyet könnyű rázkódtatás előzött meg. Az egész városban nagy a pánik. Károkat eddig nem jelentettek. Reggio di Calabriából táviratozzák: Tegnap este fél tíz órakor heves, hullámszerű földrengést észleltek, amelyet gyöngye rázkódtatás előzött meg. A szabadban tanyázó lakosság között nagy a rémület. A legutóbbi jelentések szerint Monteleone, Gerazze és Sinopoli községekben nagy kárt tett a földrengés. Ferruzano község teljesen elpusztult. A lakosság a szabadban kénytelen tanyázni. Sant Eufemia d'Aspromonte helységben egy ház beomlott. Három embert, akik a mélységbe zuhantak, meg lehetett menteni. Néhány ember megsebesült. Sinopoliban a romok egy egész családot temettek maguk alá. Brankaleoneban több ház beomlásától lehet tartani. Ferruzano helységben hír szerint több ember életét veszítette. Sant Ilarióban több ház bedőlt, aminek következtében öten meghaltak, hatan pedig megsebesültek. Földrengés volt érezhető Cocensa, Radicena, Cittanova, Palmi, Gerace és Marina helységekben is.

Rómából jelentik: A földrengés Kattanzárában igen heves volt. A lakosság körében nagy a félelem. A börtönben nagy

pánik támadt. A foglyok ki akartak menekülni a börtönből. A börtönigazgató csak nehezen tudta őket lecsillapítani. A földrengés mérete ugyanaz, mint két évvel ezelőtt volt. A környéken más városokban is földrengés észlelhető. Gerazze-ben a templom belseje erősen megrongálódott. Sinopoliból jelentik: A foglyokat kivitték a börtönből, amelynek falai repedeznek és sátrakban helyezték el őket. A zuhogó eső rendkívül megnehezíti a lakosság helyzetét. Külön vonatokon mérnököket és műszaki munkásokat visznek a földrengés színhelyére.

Reggio di Calabriából táviratozzák: Soardo községet a földrengés rombadöntötte. Egy férfi és egy gyermek a romok között lelte halálát. Sámosan megsebesültek. A lakosság a mezőkre menekült.

Későbbi távirat jelenti Reggio di Calabriából: Ferrazanó község, melynek 3000 lakosa van és mely egyike a legvirágzóbb községeknek, ma a földrengéstől rombadőlt. A földrengés este, vacsoraidőben érte a községet, amikor mindenki lakásában tartózkodott. A lakosság egy részének nem volt ideje a menekülésre, kétszáz ember maradt halva a romok közt.

— A király állapota. Bécsből táviratozzák: A Korr. Wilhelm jelenti: Ő felsége az éjszakát nyugodtan, zavartalanul töltötte. Köhögés nem állott be. A felség reggelijét jó étvágygyal fogyasztotta el. Az erőbeli állapot javul. Másik távirat jelenti: A király ma éjjel nyugodtan aludt. A király álma bőségebb és mélyebb volt és a köhögés ritkábban zavarta. A köhögés lazább volt. A hurut egyre jobban oldódik. A király a rendes órában kelt fel és állapotát az orvos jónak találta. A király jó étvágygyal költötte el reggelijét és délelőtt dolgozott. Később jelentik: A király ma egész délelőtt jól érezte magát. Hosszabb sétát tett az e célra tizenhat fokra melegített galériában. A séta jó hatást tett a felségére. A király állapota annyira javult, hogy legközelebb már a zárt parkban tesz majd hosszabb sétát.

— A főrendiház ülése. Budapesti tudósítónk jelenti: A főrendiház ma délután Desseffy Aurél elnöklete alatt ülést tartott, melyen az elnök megemlékezett a király betegségről, hálát adván a gondviselésnek, hogy ő felsége állapota immár javult. Ezután megválasztották a kvótadeputációt, mire az ülés véget ért.

— Kormányválság Ausztriában. Bécsből táviratozzák: Az ifju csehek klubja mai értekezletének kezdetén Forst kereskedelmi és Pacák cseh miniszter bejelentették, hogy lemondani szándékoznak. Lemondásuk — hír szerint — a kiegyezéssel áll összefüggésben.

— Kossuth jobban van. A Bud. Tud. jelenti: Mint halljuk, Kossuth Ferenc keresk. miniszter egészségi állapotában örvendetes javulás állott be. A keresk. miniszter ugyan óvatosságból még egy-két napig ágyban fog maradni, de az egyébként nem jelentékeny csúszos bántalmal mulóban vannak s Kossuth a jövő hét elején előreláthatólag már meg fog jelenetni a képviselőházban. Wekerle miniszterelnök ma délelőtt meglátogatta Kossuth Ferencet, aki betegsége alatt is fáradhatatlanul látja hivatalos dolgait és Saterényi József államtitkárral is szerényen dolgozik.

— A becsapott kincstár. Nagykikindáról jelentik: Egy itteni takarékpénztár el-

len feljelentést adtak be a nagybecsreki pénzügyigazgatóságához, hogy két millió koronáról szóló kitöltetlen váltókat kezel és így tetemes összeggel károsítja meg a kincstárt. A vizsgálat folyik. A takarékpénztár igazgatója rágalomnak mondja a vádakát.

— A Széchenyi-Wanderbilt ház. Londonból jelentik: Széchenyi László gróf december 4-én köt Newyorkban házasságot *Wanderbilt* Glacis kisasszonnyal. E őbb a katolikus, majd a protestáns templomban lesz az egyházi esketés és ezután a polgári házasság. Az esküvő után százötven teritekes ebéd lesz, mely után a házaspár külön hajón Európába jön és egyideig a Széchenyi grófok magyarországi birtokain fog lakni.

— Az alkotmánybiztosítók. Budapesti tudósítónk jelenti: A képviselőház igazságügyi bizottsága ma változatlanul elfogadta *Andrássy* Gyula gróf alkotmánygaranciáinak egy részét, a hatásköri bíróságról szóló javaslatot.

— Az aradi személyvonat balesete. Szolnokról táviratozzák: A Budapestről dében Aradra induló személyvonat utolsó három kocsija Szolnokon hibás váltóállítást folytán kisklott. Az utasok közül három súlyos, négy könnyebb sérülést szenvedett. — A távirat alapján érdeklődők a kisklás iránt az aradi pályaudvaron, hol azt a felelősséget kapuk, hogy birtelen váltóállítást folytán csupán a vonat utolsó kocsija sérült meg egy kisé, utas pedig egyáltalán nem sérült meg. A vonat husz perc késéssel érkezett meg az aradi állomásra, honnan azonnal tovább is ment Tövis felé.

— A városszabályozási bizottság holnap, pénteken délelőtt tizenegy órakor a Kossuth-szobor elhelyezése ügyében *Lőcs* Rezső gazdasági tanácsos hivatali helyiségében ülést tart.

— Kardaffér Bécsben. Bécsből jelentik: Tegnap éjfélkor *Spielmann* báró dragonyoshadnagy, ki egy tengerészorvossal és két hölgygel a *Kärnthnerstrasse* sarkán állott, összetűzött egy *Paris* nevű diákkal. A diák valami megjegyzést tett, mely a hadnagyot sértette és felszólította a diákokat, hogy halgasson. A diák ehelyett többször is használta a sértő szót, mire a hadnagy kardot rántott, fejére vágott vele a diáknak és súlyosan megsebesítette. A rendőrség az esetről jegyzőkönyvet vett fel, de a tisztet szabadon bocsátotta.

— Házasság. *Braun* Miksa aradi zsáknagykereskedő f. hó 27-én tartja esküvőjét *Bruckner* Ilonka urhölgygel, *Bruckner* Lipót kereskedő kedves és bájos leányával *Oroszában*.

— A reklám Amerikában. Az Egyesült Államokban évente öt száz millió dollárt, tehát két és fél milliárd koronát költenek reklámra. Körülbelül annyit, amennyit az európai nagyhatalmak: Oroszország, Németország, Franciaország, mi és az osztrákok, továbbá Oroszország hadseregükre együttvéve elköltenek. 1905-ben az évi reklám ára megközelítette az ezer millió dollárt, tehát az öt milliárd koronát. A reklám fejlődése lépést tart a kereskedelem fejlődésével. A polgárháború előtt egy három ezer dolláros reklám, mint például a *Fairbanks* mérleggyáré, még ritkaságszámba ment, ma már egészen köznapi az ilyesmi. A *Fairbanks*-cég ma már évente hétszázötvenezer dollárt (három és fél millió koronát) költ el hirdetéseire. A *Sapallo* szappangyár harminc év óta hirdeti; eleinte évi harmincezer dollárt költött, ma naponként ezer dollár a hirdetési költsége. A nagy áruházak csak a newyorki lapoknak fizetnek évente négy öt millió dollárt. A csikágói *Sears* *Roebeck* Cio cég ezerszáz oldalas, két kilogramm nehéz katalógust küldöz világgá és a postaköltsége hatszázötvenezer dollár minden egyes kiadás alkalmával. Az amerikai különben azt tartja, hogy a szegényes reklám rossz spekuláció.

Allalános becslés szerint az amerikai iparos és kereskedő nyereségének öt percentjét költi reklámra, sőt eleinte ennél jóval többet is.

— Szerencsétlenség a mezőhegyesi cukorgyárban. *Németh* János és *Majorovics* György már rég idő óta a mezőhegyesi cukorgyárban voltak mint munkások alkalmazva, hol szorgalmukért és pontosságukért szerették is őket. A két munkás ma reggel is a rendes időben megjelent a gyárban és hozzáálltak dolgukhoz. Mindketten egy gözcsap mellett foglalatoskodtak, mely egyszerre óriási robbanással ketté repedt és forró gőzzel borította el a két munkást, kik borzasztó égési sebeket szenvedtek. *Németh* János délután 4 órakor belehalt sebeibe, *Majorovics* felépüléséhez sem fűznek az orvosok semmi reményt.

— Égő vonat. Szabadkáról jelentik: Tegnap este a Budapestről érkező tehervonat furcsa szállítmánnyal érkezett meg. Az egyik kocsi lángokban állt. A több mint száz kocsi-ból álló tehervonat a gyorsvonat gyorsaságával robogott be a pályaudvarra, hol természetesen nagy meglepetést keltett a vonat, melynek újat tüzkévek világították meg. A pályaudvaron gyorsan lekapcsolták az égő kocsit, mely messze világító lánggal égett. A vasúti személyzet megkísérelte oltani a tüzet, de fáradozása hiábavaló volt. A kocsi faalkatrészei teljesen megégtek, csupán a kerekek és a tengelyek maradtak épen. A kigyulladt kocsit *Kunszentmártonon* kapcsolták a vonathoz, s az *Temesvárra* volt irányítva. A kocsi 10763. számú volt, s azon egy *temesvári* szállító-cég bútoroskocsija volt. A bútoros-kocsi egy *temesvári* állambirtokos ingóságait szállította, s így csupa könnyen égő holmival volt tele. A bútorok között voltak igen értékes darabok is, régi antik tárgyak, de ezeket sem lehetett megmenteni. A tüzről nyomban jelentést tettek a forgalmi főnökségnek s ma megindult a vizsgálat, mely hivatalosan kiderítendő a tűz okát.

— Tizenhárom éves anya. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A budapesti rendőrség ma letartóztatta *Lengyel* Gyula 45 éves hangszerkereskedőt, aki a *Vig* u ca 11. szám alatt lakik. A hangszerkereskedő, aki családos ember és 20 éves leánya van, már ezelőtt két évvel elcsábította özvegy *D. Nándorné* *Margit* leányát s viszonyt folytatott vele. A leány most lett 18 éves és a *Rókus-kékházban* minden órában várja lebetegedését.

— Halálozás. *Prokopetz* Vencel ma 57 éves korában Aradon meghalt. Temetés holnap délután lesz.

— A tiszta haszon. *Justh* János képviselő beszélt a folyosón az adóreform-javaslatok hatása alatt.

— Egy 48-as kollégám már egy héttel ezelőtt beszámolót mondott a kerületében s a kvótafelemlés ellensúlyozására említést tett a készülő adóreformról.

— Atyámfiai. — mondotta az ötletes kolléga — hiszen igaz, hogy a kormány két percenttel emelte a kvótát, de viszont öt percenttel leszállítja a földadót. Hát nem három percent tiszta haszon ez? . . .

— Új postaügynökség Aradmegyében. Arad vármegye *Nadab* községében „*Nadab*” elnevezéssel 1907. évi november hó 1-én postai ügynökégek léptek életbe, mely bárkora szóló leveleket küldemények, továbbá csak a fel-földre, Ausztriába a megszállott tartományokba és Németországba szóló, 1000 korona értékűt meg nem haladó pénz- és csomagküldemények felvételével, további árával, leadásával és utatvány, nemkülönböztetve postatakarékpénztári ügyek közvetítésével van megbízva. A postai ügynökség képviseletére *Nadab* és *Csintye* községre, *Dohányos*, *Fundója*, *Hergostó*, *Irtás*, *Karancs*, *Kisér*, *Sáser*, *Somhid* és *Somos* pusztára, illetőleg *Majorra* és a *nadabi* vizimatomra terjed ki. A postaügynökség lezámolás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében a *Kisjenői* postai és távirati hivatalhoz tartozik és összeköttetését a *Nadabról* *Kisjenőre* és vissza naponként

közlekedő gyalogküldöncjéért után fogja kapni. A *Kisjenőre* *Nadabra* és vissza közlekedő kézbesítő és gyűjtőjéért folyó hó 31-ével megszűnik.

— Szeptember havi forradalmi statisztika. A legújabb oroszországi eseményekről a pétervári „*Rjecs*” a következő kimutatást közli: A haditörvénytörések szeptember hónapban 84 halálos ítéletet hozott, amelyek közül 84-et végre is hajtottak, még pedig ezek közül 7 kivégzést Szentpétervárott foganatosítottak. A forradalmárok és a kalonasz, valamint a rendőrség között történt összeütközések alkalmával, valamint a különböző városokban előfordult rablásoknál megölték 207 embert, ezek között 134 magánembert és 73 hivatalnokot. Ezen 207 ember közé nincsenek beszámítva azok, akiket a „*fekete százak*” szövetsége tett el láb alól, mert ezek számát megközelítőleg sem lehet megállapítani. Előfordult 156 rablási eset, amely elrablott dolgok értéke meghaladja a másfél millió koronát. Kifosztottak 18 állami pálinkakaraktárt, 9 postahivatalt és 6 községi előjáróságot. Felfedeztek 34 fegyver- és bombakaraktárt s ugyanannyi titkos nyomdát. A pénzbüntetésre ítélt hiriapoktól 15,000 rubel folyt be.

— Szent János afférja. Zenta város közönségét mostanság nagy izgalomban tartja egy különös affér, amelynek szereplői igen különösen kerültek egymás mellé. Az egyik szereplő ugyanis *Szent János*, a másik pedig özvegy *Fleschné*. Hogy miképpen került sor összeütközésre kettőjük között, arról özvegy *Fleschnének* egy, a zentai tanácshoz intézett beadványa ad számot az alábbiakban:

A *Thököly-utca* elején a népkerti lejáratnál a *Sárics-féle* ház előtt állott eddig az ugynevezett „*Szent János szobor*”. A nevezett alkotmány, nem tudom mi okból és kinek az elhatározásából elbontatván, az céloztatik, hogy azon alkotmány a *Thököly- és Kigyó-utca* torkolatában fekvő házam elé állítsák fel.

Mint hogy a házam előtt felépíteni szándékolta bármilyen építmény felállításához az én beleegyezésem feltétlenül szükséges, de az tőlem megkérve nem lett;

mint hogy ezen alkotmány felállítását semmi féle közérdek nem követeli;

mint hogy a kérdéses alkotmánynak felállítása az én magánjogi érdekeimet sérti, mert ezen alkotmány közvetlenül a házam ablaka előtt emeltem, a kilátás teljesen elzáratik és ezáltal házam tetemes értékcsökkenést szenvedne;

de különben sem vagyok köteles túrni, hogy közvetlen házam előtt egy, a mai modern világban teljesen céltalan kórház építelődjen; ezért ezen kőszobornak ablakaim alatt leendő felépítését határozottan elzárom és az ellen a legkifejezettebben tiltakozom.

Zentán most lélegzetet visszafojtva várják, ki lesz a győztes: *Szent János*-e, vagy özvegy *Fleschné*?

— Elárverelt erdő. Ma tartották meg az árverést a *drohesdi* volt urbáreszek erdejére. Az erdőt, mint legtöbbet ígérő *Scheer* *Lajos* *Borosjenői* lakos vette meg 65.050 koronáért.

— A *Kócián* hangverseny. *Kócián*nak, a kitűnő hegedűművésznek mai hangversenye, amelyet kizárólag az ifjúság számára rendezett, minden várakozáson felül sikerült. A fiatalok zsúfolásig megtöltötték a hangversenytermet és elragadtatással tapsolt a kiváló művésznek és kongeniális kísérőjének, *Weiszelszkynek*, akinek zongorajátéka szintén nagy hatást keltett. A hangversenyt a *Weisz és Klein* cég rendezte, amely elismerésre méltó munkát végzett azzal, hogy a fiataloknak is lehetővé tette a kiváló művész meghallgatását.

— Csodálkozik mindenki azon a nagy erőn, amelynek birtokában az alföldi fehéskeresztes sósorszesz van, mely mindent elűz. Készül az *Első Alföldi Cognacgyárban*, *Kecskeméten*.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, avábok ellen leghatásosabb *Vojtok* és *Weisz* nál. 351

A város kölcsöne.

Szell Kálmán sürgőnye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Negyfontosságú ülést tartott ma délután, négy órakor a pénzügyi bizottság. Az ülés első tárgya a város kölcsönügye volt.

Varjassy Lajos polgármester részletesen referált a kölcsönügy állásáról. A törvényhatósági bizottság utasításához képest ismét érintkezésbe lépett több pénzügyi intézet, így elsősorban az ajánlattevő Hazai Takarékpénztárral továbbá a Magyar Jelzáloghitelbankkal és a Magyar Kereskedelmi Bankkal. A kereskedelmi bankhoz Varjassy levelet intézett, amelyben azon reményének adott kifejezést, hogy tekintettel a javult pénzügyi viszonyokra, előnyös ajánlatot fog tenni. A válasz erre az volt, hogy téved a polgármester, ha azt hiszi, hogy a pénzügyi viszonyok javultak. Jelenleg nem érezhető javulás és így a pénzügyi helyzet abban a helyzetben, hogy konkrét nyilatkozatot tessen. A Jelzálog hitelbank arról értesíti a polgármestert, hogy legközelebb meg fogja tenni ajánlatát. Varjassy Lajos erre felkérte a Jelzálogbankot, hogy ha lehetséges, már most tegye meg ajánlatát, mert a kölcsönre sürgős szüksége van a városnak. Erre Szell Kálmán, a bank kormányzója az alábbi táviratot küldte:

Ez idő szerint nem tehetek ajánlatot Szell

Ilyen körülmények között az egyedüli konkrét ajánlat a Pesti Hazai Takarékpénztáré, amely valamivel előnyösebb kölcsönt nyújtana az első ízben tett ajánlatnál. Egy és egynegyed milliót ebben az évben, háromnegyed milliót pedig jövőre utalványozna ki.

Révész Adolf: Hát a devinkulálás?

Varjassy Lajos: Az csak egy bizonyos összegig fedezné a szükségleteket. A devinkulálást illetőleg különben szombatig megjön a miniszter kedvező döntése. Bejelenti továbbá a polgármester, hogy a Hazai Takarékpénztár ajánlata az összegre nézve nem kötelező, mert tekintettel a kedvezőtlen pénzügyi helyzetre, a pénzügyi bizottság szívesen venné, ha a város kevesebbet venne igénybe.

Révész Adolf úgy véli, hogy első sorban a vízvezeték megváltására szükséges pénzt kell beszerezni, a többi maradhat későbbre.

Domonkos Lajos: A mai viszonyok mellett egyáltalán nem javasolja a kölcsön felvételét.

Révész Adolf: Az nem lehet.

Varjassy Lajos: Egy város nem kompromittálhatja magát. Akkor többé szóba se állnak velünk.

Heinrich Sándor: A devinkulálás révén a város egy félpercentet veszít. Miután feltétlenül szüksége van a városnak a két millióra, nem utasítaná el a Hazai Takarékpénztár ajánlatát. Félt, hogy különben a város nagy zavarba jut.

Révész Adolf: Köszönettel van Heinrich vezérigazgató felvilágosításáért. Ilyen körülmények között nincs más hátra, mint elfogadni az ajánlatot. A vízvezeték megváltására még uszorapénz is jó, már pedig a Hazai takarékpénztár ajánlata aránylag eléggé kedvezőnek tekinthető.

Somló Ármán dr. ellenzi a kölcsön felvételét.

Varjassy Lajos: Ha hasznos befektetésről van szó, semmiféle kölcsön sem drága. Különben is csak annyit vesz fel a város, amennyire éppen szükség van. Köszönetet mond a jelenlévő vezérigazgatóknak, hogy tanácsaikkal elősegítették a fontos ügy rendezését.

A bizottság végül elhatározta, hogy a Hazai Takarékpénztár ajánlatának elfogadását hozza javaslatba a közgyűlésnek.

Rövid vita után kimondta a bizottság, hogy a Pécskai ut aszfaltozását javaslatba hozza a közgyűlésnek. Az aszfaltozás 62.000 koronába kerül. Ezután a tisztviselők drágasági pólék megszavazása iránti kérelmét tárgyalták, amelyről lapunk más helyén számolunk be.

TORVÉNYKEZÉS.

Nyilatkozat.

Az „Aradi Közlöny” című napilap 1905. évi szeptember hó 10-iki, 12-iki, 13-iki, 14-iki és 15-iki számai a csanádi püspökség mákól uradalmában elítélőleg uralkodó visszaélésekről adtak hírt. Ezek a közlemények a „Makól Ujság” című napilap nyomán láttak napvilágot s bizonyos kommentárok az én tollamból eredtek.

Desewffy Béla ur, a csanádi püspöki uradalom akkori jószágkormányzója, akit e közlemények súlyos sértésekkel illettek, rágalmaszástért följelentett. En már a vizsgálóbíró előtt kijelentettem, hogy a közlemények megjelenése óta meggyőződtem a felhozott vádak alaptalanságáról, csupán egy addig jóhiszeműnek és megbízhatónak ismert ujság közleményének adva hitelt, alaki ottam át az Aradi Közlöny részére az ott megjelent tudósításokat.

A bűnös folyamán több ízben történt si kerten kisértet az ügy békés rendezésére, a legutolsó kisértet visszautasítása ma jutott tudomásomra Kotelességemnek tartom a békés rendezés végleges meggyűlésére dacára mégis önként megadni Desewffy Béla urnak azt, ami a békés elintézés feltétele lett volna és a sértésekért ugyanazon lap hasábjain, amelyben a sértések öt alaptalantul meghurcolták, *tisztelettel megkövetem.*

Arad, 1907. október 24.

Hegedűs Loránt, hírlapíró.

Hegedűs Loránt ur fenti nyilatkozatához mindenben hozzájárulok és őszinte sajnálkozással adok kifejezést azért a körülményért, hogy a fent jelzett cikkek a szerkesztésem alatt álló lapban megjelentek.

Arad, 1907. október 24.

Stauber József,

Az Aradi Közlöny fel. szerkesztője.

Harcias hölgyek.

Arad, október 24.

Az aradi korzón csinos botrány történt szeptember 28-án. A botrány nem világraszóló, de elég kedélyes ahhoz, hogy megörökíttessék, amint következik:

Szeptember 28-án estefelé két nő sétált a korzón, Fischer Edoné és Szavin Elza. Séta közben találkoztak Ritter Dánielnéval, aki néhány barátinője társaságában haladt a korzón. Amint Ritterné Szavinékat meglátta, végignézett rajtuk és így szólt kísérlőhöz:

— ... Az a másik pedig egy fess ...

E megjegyzésben az első három pont azt jelenti, amit Ritterné Fischernéről gondolt, vagy mondott, a második három pont pedig egy olyan nem szalonképes kifejezést helyettesít, melyet a mindenre képes nőkről szoktak mondani és amely nem bírja el a nyomdafestéket. Szavin Elizában a megjegyzésre fölébredt a sértett női becsület érzése. Nem hagyta szó nélkül a sértő szavakat, odalépett Ritternéhez és szólt:

— Pfuj! Pizskos ...

Ez a három pont szintén jelent valamit.

Egy szót, amely zsi-vel kezdődik és dó-val végződik, vagy röviden, amely tömör meghatározása a zsi-ait vallási viszonyoknak. Ezt mondta Szavin Elza a mély és szerinte őszinte megvetés hangján, azzal sarkon fordult, a következő sarkon befordult és elhagyta a korzót.

Az incidensnek ma volt folytatása az aradi kir. járásbírószágon, hol Szavin Elza és Ritter Dánielné kölcsönösen bepanaszolták egymást becsületsértésért. Zsi József járásbíró, aki az ügyet tárgyalta, mindkettőjüket büntőnek mondta ki és mindkettőjüket fölmentette.

§ Botrány a pályaudvaron. Ma volt az epilógusa annak a botrányoknak, melyet az idén június 24-én a kurticsi állomáson Schattelessa Béla hivatalnok és Kerpel Vilmos orvosnövendék összeszóvalkozása, majd tetlegesége okozott. Kerpel Vilmos ugyanis könnyű testi sértésért följelentést tett Schattelessz Béla ellen, aki viszont becsületsértésért jelentette föl ellenfelét. Schattelessz ugyanis egy hír állítólagos terjesztése miatt a kurticsi állomáson felelősségre vont a Kerpelt, majd amikor Kerpel sértő választ adott, fölfofozta. Az aradi kir. járásbírószágon ma Schattelessz 70 korona, Kerpelt 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítéltek fölébbezték.

Budapesti áru- és értéktörzs.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 24.

Kínálat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 15,000 méter-mázsza tartott áruk. Ameriká 2½ magasabb.

Az áruk 50 kilónként számítva:

	Déli zariát	5 orsi zariát
Buza áprilisra . . .	12.68—2.69	12.58—12.59
Zab áprilisra . . .	8.53—8.59	8.58—8.59
Rozs áprilisra . . .	11.90—11.91	11.80—11.81
Tengeri májusra . . .	7.21—7.22	7.19—7.20

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	633.—
Magyar hitelrészvény	739 25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	652 75

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképezőket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, szíveskedjenek azokat szerkesztőségünkbe beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Szíveskedjenek a községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni velünk. Szíveskedjenek ezenkívül a községi előjáróság névsorát, az ottani pénzügyi bizottság tisztikarát, egyesületek, kaszinók, szövetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezelő nevét, az iparvállalatok és tulajdonosaik felsorolását szintén sürgősen kérjük.

Csavargó. Közölni fogjuk.

Rözsélang. (Szeged.) Kissé naiv, de talán segíthetünk rajta.

Nemzeti Színház.

A) bérlet.

A) bérlet.

Pénteken, 1907. évi október hó 25-én:

A kis szökevény.

Operette 3 felvonásban. Írták: Seipnour Hicks és Harry Nichols. Zenéjét szerették: Monckson Lionel és Caryll.

SZEMÉLYEK:

Lord Coodle	Kulcsár L.	Paloni, konzul	Delli Lajos.
Lady Coodle	Benkóné P.	Leonello	Ladislai J.
Stanley	Faludi K.	Carmenita	Kun Irén.
Winnifred	Kállai Jolán.	Alice	Zalai Margit.
Flipper	Leóvei Leo.	Tamarind	Szathmári A.
Barbley	Horti Sándor.	Creel	Várnai Jenő.

Kezdete este 7 és fél órakor.

BRAUN MIKSA

A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének SZÁLLÍTÓJA
Szolid szabott árak!

Férfi és gyermekruha áruhaza

ARAD,

Szabadság-tér 20., Gr. Nádasdy-palota.

Telefon szám 577.

KÜLÖN

mértékosztály.

Szolid szabott árak.

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Prokopetz Vencelné szül. Wermann Karolina, Fehér Ferencné Prokopetz Mariska, Prokopetz Emil, Fehér Ferenc, Prokopetz József és neje Eich Katalin és a nagyszámu rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetlen jó férj, édes apa, após, illetve nagybátya és rokon

Prokopetz Vencelnek,

folyó évi október hó 24-én, reggeli 1/2 órákor, életének 57-ik, házasságának 3-ik évében, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai október 25-én, délután 3 órákor fognak Pécskai-ut 2. számú házból róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni s a felső temetőbe örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő gyázmise-áldozat október 26-án, d. e. 9 órákor fog a főtisztelendő Minorita-atyák templomában a Mindenhatóknak bemutatattani. 2537

Aldás emlékére! Béke poraira!

Arad, 1907. évi október hó 24-én.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik felejtethetlen feleségem elhunytá alkalmából részvétüknek bármilyen uton kifejezést adni s ezáltal mély bánatomban osztozni szivesek voltak: ez uton is fogadják a legőszintébb köszönetemet.

Arad, 1907. okt. 24.

2339

Szabó István.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Folytatolagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1907. évi október hó 28-án d. u. 4 órákor tartandó rendes havi közgyűlésen tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: 33. Magyar királyi belügyminiszter intézvénye az 1906. évi gyámpénztári zárszámadásra vonatkozólag. 34. A városi hatósági szervezet módosítására kiküldött bizottság jelentése az automobil-omnibusz vállalat gyakorlása és annak üzemszabályzata tárgyában alkotott szabályrendelet bemutatása iránt. 35. A polgármesternek előterjesztése a borítaladó és hus fogyasztási adó megváltási szerződésnek 1908-10 évekre való megkötése tárgyában. 36. A tisztii ügyészség betérjeszti a Herold Antal és nejevel a Maros folyó csolnak átkelési jogának bérbeadása

iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 37. A tanács előterjesztése a kincstári falerakóhelynek meg szerzése tárgyában. 38. A városszabályozó bizottságnak javaslata a Kossuth-szobor helyének újabb ki jelölése iránt.

IDEGENEK ARADON.

— Október 24. —

Fehér Kereszt-szálloda. Komlós Gyula dr. ügyvéd Budapest. — Hoffmann Mihály ügyvéd Gyula. Rauchbauer Nándor és neje Uj-Szentanna. — ifj. Vallner József kereskedő Elek. — Fodor Alfréd dr. ezredorvos Temesvár. — Henthaller Fiedl gyártulajdonos Görz. — Kalapos László kisbirtokos Szeged. — Tari Sándor mérnök és családja Rákospalota. — Delfin Endre hivatalnok Fogaras. — Somló Vilmos mérnök Brassó. — Hollender Arnold nagykereskedő Bécs. — Szász Albert mérnök és családja Budapest. — Bárdos Kálmán és leányai Budapest. — Kun Lajos gazdálkodó Hátszeg. — Abelsberg Miksa birtokos Bécs. — Schattelesz Viktor kereskedő Lugos. — Gazdag Zoltán birtokos Baja. — Fekete József birtokos és családja Kecskemét. — Hajós Miklós városi tisztviselő Eger. — Gerő Béla és fivére Makó. — Vajda Lipót és családja Makó. — Szántó Sándor és családja Győr. — Blayer Károlyné igazgató neje és leányai Rimaszombat. — Suhajda József tisztviselő Orosháza. — Hervay Lajos nagybirtokos Máramarosziget. — Rosenzweig Samu utazó Budapest. — Rubiner Rudolf utazó Budapest. — Kurtág Lajos utazó Budapest. — Nobel Mór utazó Budapest. — Müller Nándor utazó Budapest. — Benedek Ede utazó Budapest. — Grünberg Sándor utazó Budapest. — Lunczer A. utazó Budapest. — Drap Rudolf utazó Budapest. — Lippa Vilmos utazó Budapest. — Popper Sándor utazó Budapest. — Hirschfeld Mór utazó Budapest.

Központi szálloda. Petrovich Antal dr. ügyvéd és fia Szabadka. — Rosenthal Ignác üzemvezető Körösbánya. — Borbély Endre gyógyszerész Buziásfürdő. — Hegyi Pál tanár Brád. — Rédei Mór dr. orvos Datta. — Meczián István jegyző Alvaca. — Balassa Ernő felügyelő és neje Budapest. — Bretán Kornél dr. ügyvéd Szászabánya. — Roshy Pál magánzó Budapest. — Stan Hugó dr. ügyvéd Szeged. — Balassa Armin dr. ügyvéd Szeged. — Bakos Odón dr. ügyvéd Nagylak. — Zimmel Rezső fakereskedő Grác. — Török Béla utazó Budapest. — Berger Soma utazó Budapest. — Fejn Mór utazó Bécs. — Révész Gyula utazó Budapest. — Doitor Lipót utazó Budapest. — Löwenstein Lajos utazó Bécs. — Kohn Dávid utazó Bécs. — Molnár Lajos utazó Budapest. — Grünfeld Sámuel utazó Budapest. — Molnár Gyula utazó Budapest. — May Ferenc utazó Szeged. — Schwarz Fülöp borkereskedő Temesvár. — Deutsch Géza utazó Budapest. — Róna Ignátz utazó Budapest. — Lovász Zoltán utazó Budapest. — Friedl Pál utazó Budapest. — Kallós Ernő utazó Budapest. — Halász Imre utazó Budapest.

Vass szálloda. Sugár József utazó Budapest. — Spitz Sándor kereskedő M. Vásárhely. — Papleri István kereskedő M. Vásárhely. — Sztojko Dániel kertész Temesvár. — Schönfeld A. utazó Bécs. — Baranyai Elek birtokos Birta. — Weisz Bertalan kereskedő Budapest. — Horváth István író Esztergom. — Lelik István hivatalnok Szentgyörgy. — Hóremus János iparos Vojtek. — Szellag Herman utazó Budapest. — Havalik János iparos B. Szarvas. — Hevessy Béla utazó Budapest. — Major János mészáros Bánkut. — Hoffmeister Frigyes kereskedő K. K. Majsa.

NYILTER.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

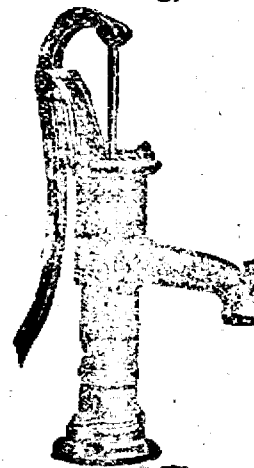
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyártárakon.

A szivattyu hengerből a bor utolra cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbítatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szalopokkal. Közös gépeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belüli gummirozet, kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és

jobbak, mint

bármely bel-

vagy külföldi

gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Sirolin

Ennél az érvényes és a testület, megválasztott a községet, választott, által szentesít.

Tüdőbetegségek, C hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlja.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche” eredeti orvosságokat.

P. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerár-
ban — Ár a csomagolástól — 10000.

APRÓ HIRDETESEK.

Téli szalonna,
perzselt, száraz, zsír és sózott hár
kapható Rauchbauer Nándornál,
Ujszentannán. 2249

Daráló malmunk
részére keresünk azonnali belé-
pésre megbízható mőnárt, ki a
pénzkezeléssel is meg van bízva.
Solymos Testvérek, Arad Kölcsey-
utca 6-7. sz. 2502

Aradmegyei uradalom
szarvasmarhát vállal teletetésre.
Éim a kiadóban. 2525

Costüm-album
100 nál több eredeti újdivatu min-
tákkal 3 koronáért kapható **In-
gusz I. és Fia** könyvkereske-
désében Arad. Telefon Arad és
temesmegyei 517. sz. 361

Angyal utca 27. sz. alatti
szatács-üzlet november 1-től kiadó.
Bővebbet Angyal-utca 20/a.

Uri lakás
azonnal kiadó. Bővebbet Dr. Mo-
mák Döme ügyvéd irodájában 2475

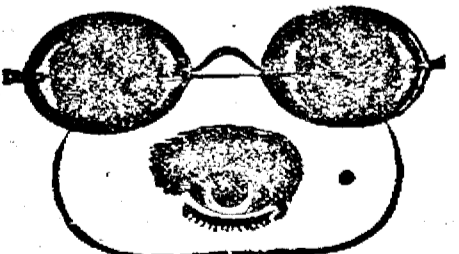
Janiga A. és Társa
egyenruha és uri szabó
Arad, Andrássy-tér 8. szám,
a Minorita-palotával szemben.

Készít mindennemű
egyenruhát és uri öltönyöket
legújabb divat szerint. 2270
Jutányos árak!

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK-SAMU

órák és látóorvos
Arad, Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Mind és javít mindennemű órákat két
évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon.
Raktáron tart mindennemű színházi látcsö-
veket a legkülönbözőbb kiállításban. Leg-
finomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szem-
üvegek, arany, ezüst, nickel és tekenő-
boka csont keretekben, legjobb üvegekkel.
Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
ben, bor, must és szesz részére, to-
vábbá mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben. 2415
**Szemüvegek és orrcsüptetők or-
vosi rendelést szerint azonnal kö-
szítettnek.**

Yolland

legteljesebb angol-magyar szótár
(a kiejtés pontos megjelölésével)
megjelent és kapható **Kerpel
Issó** könyvkereskedésében Ara-
don. 1921

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget érte-
síteni, hogy Aradon, József főherceg-
ut 1. sz. házban
**fogorvosi és fogtechnikai
műtermet nyitottam, a hol minden
a szakmába illő műtétet pontosan és
és jutányosan végzek.**

Kiváló tisztelettel
VAJDA BENŐ
1572 fogorvos.

Kiadó lakás!

Kossuth-utca 9. szám

alatt egy külön álló, 4
szoba, csukott folyosó,
elő-, cseléd- és fürdőszo-
bából álló lakás, a hoz-
zártartozó mellékhelyisé-
gekkel, továbbá egy

istálló és magtár

november hó 1-től

kiadó.

Értekezhetni Probst
Elemér zárgondnoknál,
Tökölly Imre-utca 49. sz. 2520

Városi hirdetmények.

17886—1907. kh.

Hirdetmény.

A gazda és a gazdasági cseléd
közötti jogviszony szabályozásáról
alkotott s a folyó évi november
hó 1-én életbe lépő 1907. évi XLV.
t. c. 28. §-a, valamint az e részben
kibocsájtott 48.000—1907. sz. F.
M. végrehajtási rendelet 29. §-a
alapján figyelmeztetem a városi
ker. orvosokat, valamint a gazda-
sági cselédek és ezek családtagjai-
na gyógykezelésére vállalkozó
magánorvosokat, nemkülönben a
gyógyszerészeket, hogy a jelen
törvény értelmében a gazdasági
(külső) cseléd, az éves, illetőleg
állandóan alkalmazott szegődme-
nyes cseléd felesége és vele egy
háztartásban élő tizenkét éven alóli
gyermek részére szükséges gyógy-
szereket a szolgálatba lépés 15-ik
napjától kezdve a gazda terhére
oly módon kell rendelni és kiszol-
gáltatni, mint az országos beteg-
ápolási alap terhére.
Arad, 1907. évi október hó 16-án.

Green,
h. főkapitány.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bár-
mily mennyiségű természetes vegyileg
legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT
a világhírű buziásfürdői szénásvor-
rásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősök-
nek és egyéb ipari célokra.
Össze nem tévesztendő mesterséges-
en előállított, kevésbé kiadós szén-
savval

Megbízható, szigorúan iktatmányos kiszolgálás!

Buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben. 3907

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz.

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ás-
ványvizek szétküldési telepe Buziásfürdő.

Sürgönyczim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurbán telefon 18. sz.

Halottak

napjára!

Özv. Imre Mihályné és Társa

elő- és művirág kereskedése

Arad, Forray-utca 5. sz.

(a Dreher sörfőzraktárral szemben)

Ajánlja a közelgő halottak napjára rend-
kívül nagy választékú

élő és művirág koszoruit.

Továbbá azonnal készít menyasz-
szonyi és alkalmi csokrokat a leg-
szébb kivitelben és a legjutányo-
sabb árak mellett. 2484

A nagyérdemű közönség becses pártfogá-
sát kérve, maradtunk tisztelettel

Özv. Imre Mihályné és Társa.

Kiváló finom

cseresze és rózsza (Bakator)

SZŐLŐ

kapható nagyobb és
kisebb mennyiségben

Kohn H. és Fia

cégnél,

2518

Ménésen.

Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

A J Á N I J U K.

Arcz-cremek	Fonpasták
Illatszerek	Fogkefék
Hölgyporok	Szájvizek
Kölni vizek	Szappanok
Fogporok	Hajvizek
Fogcremek	Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

341

ARADON.

Concert Populaire!

Október 27-én, vasárnap d. n. 5 órakor
a Fehér Kereszt disztermében

K

O

C

Népszerű
hangverseny

Uj műsor!

2538]

I

Jegyek kaphatók

WEISZ és KLEIN

modern könyvkereskedésében

Arad, Minorita-palota. — Telefon 230.

A

N

híres hegedűművész

búcsú-hangversenye

Helyárak: 3 kor., 2 kor., állóhely 1 kor.
50 fill., karzat 1 korona.